

مدیریت ریسک زلزله در ساختمان‌های مسکونی – فرم پیشنهاد و شرایط عمومی

^۱ سمانه عزیزنصیری

^۲ نادره سمیع داریانی

^۳ سید محمدرضا اسماعیلی

^۴ بهاره رحیمی

^۵ حمید دهقانی

چکیده

تدوین فرم پیشنهاد و شرایط عمومی بیمه‌نامه زلزله با توجه به فاکتورهای تأثیرگذار بر ریسک زلزله، یکی از ضروریات و مستندات بیمه‌ای مورد نیاز صنعت بیمه ایران می‌باشد. پژوهش حاضر با در نظر گرفتن شرایط کنونی و وضعیت ارائه پوشش بیمه‌ای برای خطر زلزله و همچنین تکیه بر تجارب کشورهای مختلف در ارائه طرح‌ها و سیستم‌های بیمه‌ای خطر زلزله، به دنبال تدوین شرایط عمومی و فرم پیشنهاد در ساختمان‌های مسکونی می‌باشد. در تدوین شرایط عمومی و فرم پیشنهاد، به روزترین شرایط، استثنائات، پوشش‌های بیمه‌ای، براساس آخرین سیستم‌های بیمه‌ای در کشورهای مختلف استفاده شده است و نتایج مبتنی بر بررسی قوانین و مقررات کشور، ضوابط تدوین شرایط عمومی و تجارب جهانی و تجارب موجود در ایران با رویکرد تدوین شرایط عمومی بیمه زلزله حاصل شده است. همچنین به منظور شناسایی و ارزیابی میزان تأثیرگذاری فاکتورهای تأثیرگذار بر ریسک زلزله، پرسش‌نامه‌ای طراحی شد و در اختیار نخبگان، ارزیابان خسارت صنعت بیمه و اساتید و نخبگان دانشگاهی قرار گرفت و تحلیل شد. نتایج نشان می‌دهد فاکتورهای منطقه زلزله‌خیزی، جنس سازه، طراحی ساختمان، سن ساختمان، استاندارد طراحی، تعداد طبقات، نوع سقف، نوع خاک و تراکم ریسک به ترتیب بیشترین رتبه را در تأثیرگذاری کسب نموده‌اند.

واژگان کلیدی: زلزله، مدیریت ریسک، فرم پیشنهاد، شرایط عمومی، فاکتورهای ریسک

S.aziznasiri@gmail.com

Samiedaryani@yahoo.com

Mohamadsmaeli@gmail.com

Bahardashab@gmail.com

Hmi.dehghani@gmail.com

۱. کارشناس ارشد اکچوئری، مدیر اکچوئری شرکت بیمه حکمت صبا

۲. کارشناس ارشد آموزش زبان انگلیسی، کارشناس شرکت بیمه نوین

۳. کارشناس ارشد پدافند غیرعامل، کارشناس اتکایی شرکت بیمه ملت

۴. رئیس اداره نظارت بر صدور بیمه‌های آتش‌سوزی شرکت بیمه نوین

۵. کارشناس ارشد زلزله، کارشناس بیمه‌های مهندسی شرکت بیمه نوین

کشور ایران از جمله کشورهای زلزله‌خیز جهان است که تاکنون بر اثر زلزله‌های مهیب، شاهد تلفات و همچنین خسارت‌های اقتصادی کلانی بوده است. ایران روی کمر بند زلزله‌خیز آلپ- هیمالیا واقع شده است که حدود ۲۱٪ از کل زلزله‌های جهان در این محدوده جغرافیایی به وقوع پیوسته و احتمالاً در آینده نیز به وقوع خواهد پیوست. (جلالی لواسانی و مشایخی، ۱۳۸۸) یکی از راه‌های مدیریت ریسک خطر زلزله بیمه است. بیمه زلزله از این جهت دارای اهمیت است که تبعات خسارات تحمیل شده بر افراد، کسب و کارها و جامعه را بعد از وقوع زلزله کاهش می‌دهد. بیمه به عنوان ابزاری مهم در انتقال ریسک خسارات زلزله و تامین بودجه برای خسارات نقش‌آفرینی می‌نماید. کارکرد بیمه زلزله به عنوان صندوق تامین سرمایه، اثرات اقتصادی بر افراد، کسب و کارها و دولت را محدود می‌نماید. بیمه‌گران از طریق سرمایه جمع‌آوری شده از حق بیمه‌های دریافتی، قابلیت پرداخت خسارات را دارند و از آنجا که حق بیمه‌ها متناسب با ریسک بیمه‌گذاران تعیین می‌شود، لذا ترکیبی از ریسک‌های متنوع در سبد بیمه‌گران قرار می‌گیرد. همچنین آنها می‌توانند با محدود کردن مقدار ریسک بیمه‌شده در هر منطقه و پخش پذیرش ریسک خود، خودشان را از عدم پایداری مالی ناشی از انتخاب نامساعد حمایت نمایند. در ایران، تا کنون بیمه‌نامه جداگانه‌ای برای پوشش خطر زلزله ارائه نشده است و خطر زلزله به عنوان یک پوشش اضافی در بیمه‌نامه آتش‌سوزی با پرداخت حق بیمه اضافی تحت پوشش قرار می‌گیرد. این امر در حالی است که کشور ایران همواره در معرض بلایای طبیعی بوده است لذا لزوم مدیریت و کنترل ریسک و ارائه پوشش‌های بیمه‌ای مناسب احساس می‌گردد.

مطالعه تطبیقی، بررسی طرح‌های زلزله در کشورهای منتخب

بیمه‌گران زلزله کالیفرنیا^۱

کالیفرنیا سابقه طولانی در خسارات ناشی از زمین‌لرزه دارد. تاکنون دو زلزله بزرگ سان‌فرانسیسکو در سال ۱۹۰۶ و لوما پرتا^۲ در سال ۱۹۸۹ در رده بزرگترین زلزله‌ها در کالیفرنیا واقع شده است. زلزله نورث‌ریج^۳ نیز که جنوب کالیفرنیا را در ۱۷ ژانویه ۱۹۹۴ به لرزه درآورد، با خسارتی معادل ۲۰ میلیارد دلار، پرهزینه‌ترین زلزله در تاریخ آمریکا بود و ۱۲٫۵ میلیارد دلار آن تحت پوشش بیمه‌ای بود. خسارتی که صنعت بیمه در این حادثه پرداخت نمود، بیش از کل حق بیمه‌های دریافتی در طول ۳۰ سال گذشته بوده است. در حالی که هیچ یک از شرکت‌های بیمه‌ای در ایفای تعهدات خود با عدم توانگری روبرو نشدند اما برخی از آنها تا مرز ورشکستگی پیش رفتند. در پاسخ به این بحران، قانونگذاران دو گام را در پیش گرفتند. در گام اول، قانوناً شرکت‌های بیمه موظف به ارائه بیمه زلزله همزمان با فروش بیمه مالکان منازل مسکونی شدند. برای این کار در سال ۱۹۹۵، قانونگذاران تعیین نمودند که حداقل بیمه‌نامه زلزله که بیمه‌گران واحدهای مسکونی باید پیشنهاد نمایند، بیمه‌نامه بلایای طبیعی در قبال خسارت به اموال است. این بیمه‌نامه به عنوان بیمه‌نامه کمینه^۴ شناخته شد که حداقل پوشش استاندارد را ارائه می‌نماید و باید به هر یک از بیمه‌گذاران واحدهای مسکونی در ایالت ارائه شود.

در گام دوم، قانونگذاران، بیمه‌گران زلزله کالیفرنیا را در سال ۱۹۹۶ تاسیس نمودند. تامین مالی CEA به صورت خصوصی و مدیریت آن به صورت عمومی است و نقش کمک کننده برای حمایت ساکنین کالیفرنیا در برابر زلزله دارد.

1. California Earthquake Authority (CEA)
2. Loma Prieta
3. Northridge
4. Mini-Policy

امروزه، CEA یکی از بزرگترین بیمه‌گران خطر زلزله برای واحدهای مسکونی در جهان است. در این راستا، CEA بیمه‌نامه زلزله را منحصرأً برای مالکان منازل مسکونی^۱، مالکان منازل متحرک^۲، مالکان آپارتمان مستغلاتی^۳ و مستاجران در ایالت ارائه می‌دهد. CEA تحت نظارت هیئت مدیره‌ای شامل ۵ فرد منتخب از جمله فرماندار کالیفرنیا، خزانه‌دار، کمیسر بیمه، سخنگوی مجلس دولت و رئیس دولت کمیته قوانین سنا اداره می‌شود و گروهی از بیمه‌گران، نمایندگان و اعضای عمومی به عنوان مشاور همکاری می‌نمایند. (ویلکینسون، ۲۰۰۹)

جدول (۱) - آمار بیمه‌نامه‌های زلزله CEA در سال ۲۰۱۵

سال ۲۰۱۵	حق بیمه صادره زلزله (دلار)	تعداد بیمه‌نامه زلزله	متوسط حق بیمه به ازای هر بیمه‌نامه (دلار)	متوسط نرخ به ازای هر بیمه‌نامه	سهم بازار*	درصد بیمه‌نامه‌ها شامل زلزله**
شرکت‌های عضو CEA	۶۳۲,۵۰۹,۴۲۱	۸۷۹,۵۳۷	۷۱۹,۱۴	۱,۷۷	٪۷۶,۴۲	٪۹,۷۰
کل بازار منازل مسکونی (بغیر از CEA)	۳۵۱,۹۶۲,۰۹۵	۲۷۱,۴۳۱	۱,۲۹۶,۶۹	۲,۱۱	٪۲۳,۵۸	٪۱۲,۴۵
کل بازار منازل مسکونی (شامل CEA)	۹۸۴,۴۷۱,۵۱۶	۱,۱۵۰,۹۶۸	۸۵۵,۳۴	۱,۸۸	٪۱۰۰,۰۰	٪۱۰,۲۳

* درصد بیمه‌نامه‌ها نسبت به کل بازار منازل مسکونی

** درصد بیمه‌نامه‌هایی که در بردارنده پوشش زلزله هستند.

منبع: گزارش سالانه به کنگره، ۲۰۱۶

حق بیمه‌ها با توجه به فاکتورهای ریسک به شرح زیر تعیین می‌شوند:

- مناطق مختلف خطر
- نوع ساختمان
- سن ساختمان
- ماهیت خاک
- نزدیکی به گسل‌های شناخته شده

بیمه‌نامه‌های CEA صرفاً از طریق ۱۷ شرکت بیمه مشارکت‌کننده فروخته می‌شوند. شرکت‌های بیمه‌ای که تمایلی به مشارکت با CEA را ندارند ملزم هستند تا به بیمه‌گذاران بیمه‌نامه واحدهای مسکونی، پوشش زلزله خود را ارائه دهند. هیچ سرمایه ایالتی و هیچ پول دولتی برای تامین مالی CEA استفاده نمی‌شود. تامین مالی صرفاً از ناحیه حق بیمه‌های دریافتی، سهم مشارکتی بیمه‌گران، بازده سرمایه‌گذاری، سرمایه‌های قرض گرفته شده و بیمه اتکایی صورت می‌گیرد. اگر خسارات ناشی از زلزله بیش از ظرفیت پرداخت خسارت CEA باشد، مابقی خسارات بین بیمه‌گذاران خسارت دیده تقسیم می‌شود و آنها نیز باید در پرداخت خسارت مشارکت نمایند. پرداخت خسارت CEA دارای ساختار لایه‌ای است و خسارت از پایین‌ترین لایه‌ی در دسترس در ساختار مالی پرداخت می‌شود. شکل ۱ ساختار پرداخت خسارت CEA را با توجه به ظرفیت پرداخت خسارت آن در سال ۲۰۱۵ نشان می‌دهد. کل ظرفیت پرداخت خسارت در CEA در سال ۲۰۱۵، ۱۱,۸ میلیارد دلار بوده است.

بیمه زلزله ژاپن

ژاپن از زلزله خیزترین مناطق دنیا است و بر همین اساس تعداد قابل ملاحظه‌ای بیمه‌نامه زلزله نیز در این کشور صادر شده است. در واقع کشور ژاپن برای وقوع مکرر حادثه زلزله به شهرت رسیده است و بیش از ۲۰ درصد از زلزله‌های دنیا در اطراف ژاپن رخ می‌دهد و حال آنکه این کشور تنها ۳ درصد از کل خشکی‌های دنیا را به خود اختصاص داده است. بیمه زلزله برای سال‌های زیادی مورد تحقیق و بررسی قرار گرفت و در واقع نیاز عمومی زیادی به وجود این بیمه‌نامه احساس می‌شد تا کسانی که در اثر این حادثه زندگی خود را به نوعی از دست می‌دهند بتوانند تا حدودی به شرایط پیش از حادثه بازگردند. برای پاسخگویی به این نیاز، سیستم بیمه اموال در ژاپن بررسی طراحی یک سیستم کارآمد را شروع نمود. زلزله نیگاتا^۱ در سال ۱۹۶۴ نیاز به وجود این سیستم را پررنگ‌تر نمود. بنابراین شرکت‌های بیمه غیرزندگی با همکاری دولت نسبت به طراحی دقیق سیستم بیمه زلزله با توجه به کلیه جزئیات آن اقدام نمودند که در نهایت این امر منتج به نگارش قانون بیمه زلزله در سال ۱۹۶۶ گردید. سیستم بیمه زلزله در رابطه با ریسک‌های منازل مسکونی براساس این قانون طراحی و شرکت بیمه اتکایی ژاپن^۲ (JER) تاسیس گردید. بعد از وقوع زلزله چیبا^۳ در سال ۱۹۸۷ و در ناحیه کانتو^۴ در سال ۱۹۸۹، تقاضا برای پوشش بیمه‌ای گسترده‌تر افزایش یافت و در نتیجه قانون بیمه زلزله بازنگری شد و از سال ۱۹۹۱ خسارت جزئی (خسارت کمتر از ۵۰ درصد) چه برای ساختمان مسکونی و چه برای اثاثیه، تحت پوشش قرار گرفت. به دنبال خسارت عظیم زلزله هاشین آواجی^۵، در ژانویه سال ۱۹۹۵، اصلاحیه قانون بیمه زلزله مجدداً بازبینی شد و از ابتدای سال ۱۹۹۶، میزان پوشش بیمه به شرحی که در ادامه آمده است مقرر گردید.

در خصوص ریسک‌های مسکونی، خطر زلزله به عنوان یک پوشش اختیاری در بیمه‌نامه‌های آتش‌سوزی، جهت پوشش منازل مسکونی و اثاثیه تحت پوشش بیمه‌ای قرار می‌گیرد. امکان خرید بیمه‌نامه زلزله به تنهایی در ژاپن وجود ندارد و حتماً باید ذیل بیمه‌نامه آتش‌سوزی خریداری گردد و در صورتی که تصمیم به خرید بیمه آتش‌سوزی بدون اخذ پوشش زلزله باشد، ستون انتخاب پوشش زلزله فرم بیمه‌نامه می‌بایست مهر و موم گردد (با چسب پوشانده شود). البته در طول اعتبار بیمه‌نامه آتش‌سوزی، امکان اضافه نمودن پوشش زلزله وجود دارد. اگر چه در صورتی که اطلاعیه‌ای مبنی بر اخطار وقوع زلزله ارائه گردد این امکان از افراد سلب می‌گردد. در خصوص ریسک‌های غیر مسکونی و صنعتی، پوشش زلزله تنها از طریق شرکت‌های خصوصی و از طریق الصاق کلوز زلزله به بیمه‌نامه آتش‌سوزی قابل ارائه می‌باشد. (انجمن بیمه‌های عمومی ژاپن، ۲۰۱۱)

1. Nigata
2. Japan Earthquake Reinsurance
3. Chiba
4. Kanto
5. Hachinohe

جدول (۲) - آمار تعداد بیمه‌نامه‌های صادره و تعداد پرونده‌های خسارت ژاپن طی ۴ سال گذشته

سال	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
تعداد بیمه‌نامه‌های مسکونی صادره (تعداد در هزار)	۸۲,۸۶۹	۸۵,۳۹۶	۸۵,۹۷۳	۸۶,۸۱۶
تعداد بیمه‌نامه‌های مسکونی صادره با اخذ پوشش زلزله (تعداد در هزار)	۲۵,۴۷۳	۲۶,۷۱۶	۲۷,۷۷۹	۲۷,۳۴۵
تعداد پرونده‌های خسارت	۶۴,۴۱۲	۳۰,۲۷۵	۱۹,۳۶۱	۱۲,۰۱۲

منبع: گزارشات سالانه شرکت بیمه اتکایی ژاپن، ۲۰۱۲، ۲۰۱۳، ۲۰۱۴، ۲۰۱۵

خسارات ناشی از وقوع زلزله براساس شدت خسارت وارد شده به مورد بیمه، به سه گروه "خسارت کلی، نیمه کلی و یا جزئی" تقسیم شده و پرداخت می‌گردد.

جدول (۳) - میزان خسارات قابل پرداخت بر حسب نوع خسارت در بیمه زلزله ژاپن

موضوع بیمه	میزان خسارت	میزان خسارت قابل پرداخت
ساختمان‌های مسکونی و ااثیه	خسارت کامل	۱۰۰ درصد سرمایه مورد بیمه (تا سقف سرمایه مورد بیمه با کسر استهلاک)
ساختمان‌های مسکونی و ااثیه	خسارت نیمه کامل	۵۰ درصد سرمایه مورد بیمه (تا سقف سرمایه مورد بیمه با کسر استهلاک)
ساختمان‌های مسکونی و ااثیه	خسارت جزئی	۵ درصد سرمایه مورد بیمه (تا سقف سرمایه مورد بیمه با کسر استهلاک)

منبع: گزارش سالانه شرکت بیمه اتکایی ژاپن، ۲۰۱۶

جدول ۴- نحوه تامین خسارات کامل، نیمه کامل و جزئی در بیمه زلزله ژاپن

نوع خسارت	میزان خسارت وارده به بخش‌های اصلی ساختمان	میزان خسارت برحسب کف ساختمان (سوخته یا از بین رفته باشد) (خسارات نیمه کامل زمانی واقع شده که آب از سطح طبقه بالا رفته باشد)	میزان خسارت وارده به اموال و ااثیه
کامل	خسارات بالای ۵۰ درصد و یا بیشتر از ارزش روز ساختمان	میزان خسارت وارده بیش از ۷۰ درصد مساحت کف ساختمان محل مورد بیمه	۸۰ درصد از اموال خسارت دیده باشد
نیمه کامل	خسارت وارده بین ۲۰ تا ۵۰ درصد ارزش روز ساختمان	میزان خسارت وارده بین ۲۰ تا ۷۰ درصد مساحت کف ساختمان	بین ۳۰ تا ۸۰ درصد از اموال خسارت دیده باشد
جزئی	خسارت بین ۳ تا ۲۰ درصد ارزش روز ساختمان	ساختمان مورد بیمه خسارت دیده اما نه به اندازه خسارت کامل و یا نیمه کامل و یا در صورتیکه آب به طبقه همکف رسیده و یا ۴۵ سانتی متر یا بیشتر از پارکینگ بالا رفته باشد	بین ۱۰ تا ۳۰ درصد از اموال خسارت دیده باشد

منبع: گزارش سالانه شرکت بیمه اتکایی ژاپن، ۲۰۱۶

ریسک فاکتورها و عوامل موثر بر ریسک در بیمه زلزله به شرح زیر می‌باشند:

- شدت و مجاورت در کنار گسل‌ها
- منطقه جغرافیایی
- نوع خاک
- نوع سازه، چوبی و غیر چوبی
- عمر ساختمان
- کاربری ساختمان

- تراکم ریسک
- فصل زلزله و زمان وقوع زلزله

صندوق بیمه بلایای طبیعی ترکیه

کشور ترکیه در یکی از زلزله‌خیزترین منطقه‌های جهان واقع شده است. در حقیقت وجود گسل‌های آناتولیان شمالی و شرقی موجب وقوع زلزله‌های متعدد در طول تاریخ در کشور ترکیه شده است. از سال ۱۸۹۴ تقریباً ۱۲۰ زلزله به بزرگی ۵ ریشتر در منطقه رخ داده است که حدود ۱۰۰ هزار نفر جان خود را از دست داده‌اند. از طرف دیگر جمعیت قابل توجهی در حال حاضر در مناطق زلزله‌خیز یک و دو زندگی می‌کنند که بیش از سایر مناطق در معرض خطر زلزله قرار دارند. به دنبال طغیان آب در دریای سیاه (۲۱ و ۲۲ می سال ۱۹۹۸) و زلزله آداناچیهان (۲۷ ژوئن سال ۱۹۹۸)، دولت ترکیه تصمیم گرفت روش‌هایی را برای جبران هزینه‌های مستقیم ناشی از وقوع بلایای طبیعی خارج از بودجه دولت پیدا نماید. در چارچوب اعتباری که از IBRD (بانک جهانی) گرفته شده بود، پروژه‌ای با هدف توسعه بیمه بلایای طبیعی با همکاری مدیر کل خزانه‌داری بیمه کشور ترکیه آغاز شد. تحت این پروژه، مدل‌های موفق‌تری مانند CEA (بیمه‌گران زلزله کالیفرنیا در آمریکا) و EQC^۱ (کمیسون زلزله در نیوزلند) با دقت مورد بررسی قرار گرفتند. با وقوع زلزله در منطقه مارمارا در ۱۷ آگوست، فرآیند توسعه طرح حمایت و معرفی سیستم بیمه اجباری زلزله تسهیل شد و از این رو صندوق بیمه بلایای طبیعی در سال ۲۰۰۰ در کشور ترکیه تاسیس شد. این صندوق با ماهیت قانونی به منظور تدوین، اجرا و مدیریت بیمه اجباری زلزله در این کشور شکل گرفت. تحت این صندوق، مالکان واحدهای مسکونی در مقابل خسارات ناشی از زلزله و همچنین خطرات تبعی ناشی از زلزله مانند آتش‌سوزی، انفجار، لرزش زمین و سونامی تحت پوشش بیمه‌ای هستند. از آنجا که تقریباً تمام قسمت‌های کشور ترکیه در مناطق زلزله‌خیز قرار گرفته است، از این رو تجربه وقوع زلزله‌های فراوان در مقایسه با سایر بلایای طبیعی در ۶۰ سال اخیر، اتفاق غیرقابل انتظاری نبوده است. وقوع چنین زلزله‌هایی علاوه بر تأثیر بر مناطق و زندگی مردم، بر اقتصاد کشور نیز تأثیرگذار است. ماهیت اجباری بودن این بیمه‌نامه ناشی از این حقیقت است که فرهنگ بیمه در کشور ترکیه تقریباً پایین است، به عنوان مثال در منطقه زلزله‌خیز مارمارا، ضریب نفوذ برای ریسک‌های ساختمانی تنها ۷ درصد است.

جدول (۵) - تعداد بیمه‌نامه و حق بیمه تولیدی توسط TCIP

سال	تعداد	درصد افزایش	حق بیمه تولیدی (به میلیون)	درصد افزایش
۲۰۱۰	۳,۳۱۶	-۳,۵۰	۳۱۹,۴۱۵	-۰,۸۰
۲۰۱۱	۳,۷۲۵	۱۲,۳۰	۳۷۸,۷۸۲	۱۸,۶۰
۲۰۱۲	۴,۷۸۶	۲۸,۵۰	۵۰۹,۷۷۱	۳۴,۶۰
۲۰۱۳	۶,۰۲۹	۲۶,۰۰	۶۷۴,۱۳۴	۳۲,۲۰
۲۰۱۴	۶,۸۰۸	۱۲,۹۰	۷۵۳,۸۸۸	۱۱,۸۰
۲۰۱۵	۷,۲۳۱	۶,۲۰	۷۸۶,۰۹۲	۴,۳۰
۲۰۱۶	۴,۴۱۸	-	۵۰۸,۶۱۱	-

منبع: TCIP، ۲۰۱۶

حق بیمه بیمه‌نامه زلزله براساس سه فاکتور زیر تعیین می‌شود:

- موقعیت جغرافیایی ساختمان‌ها بر اساس منطقه خطر زلزله
- نوع سازه ساختمان‌ها
- مساحت کل منزل مسکونی بیمه‌شده

همچنین منطقه خطر زلزله به پنج منطقه تقسیم می‌شود و نوع ساختمان‌ها براساس نوع سازه به شرح زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

- اسکلت فلزی یا بتنی مسلح
- سنگی متراکم و آجر
- سایر

کمیسیون بیمه زلزله و صندوق بلایای طبیعی نیوزلند

این کمیسیون در سال ۱۹۴۵ برای سازمان‌دهی مشکلات به وجود آمده بعد از وقوع زلزله و پایین بودن سرعت بازسازی ساختمان‌ها بعد از زلزله ناپیر^۱ در سال ۱۹۳۱ و ولینگتون^۲ در سال ۱۹۴۲، تاسیس شد. با توجه به اینکه خرید پوشش زلزله در آن زمان اختیاری بود لذا اکثر افراد فاقد بیمه‌نامه بودند و بیشتر ساختمان‌ها به دلیل عدم کفایت مالی صاحبان تعمیر نشدند. در سال ۱۹۶۸ زلزله‌ای در اینانگاهوا^۳ رخ داد که مبلغ ۲,۴ میلیون دلار توسط "کمیسیون خسارت‌های جنگ و زلزله" برای هزینه‌های بازسازی محل پرداخت شد که در آن زمان مبلغ زیادی بود و این امر رفته رفته توجه شهروندان را به اهمیت عملکرد این کمیسیون جلب نمود. در سال ۱۹۹۳ "کمیسیون زلزله" جایگزین "کمیسیون خسارت‌های جنگ و زلزله" شد و صندوق بلایای طبیعی شکل گرفت. بیمه‌نامه زلزله در نیوزلند از ملحقات بیمه آتش‌سوزی است. در واقع مطابق با تصمیم اتخاذ شده در کمیسیون بیمه زلزله در این کشور در سال ۱۹۹۳ این پوشش برای دارندگان بیمه‌نامه آتش‌سوزی اجباری شد و کلیه امور مربوط به آن توسط کمیسیون مذکور اداره می‌شود. به عنوان مثال، در منطقه کانتربری^۴ در سال ۲۰۱۰ زلزله‌ای به بزرگی ۷,۱ ریشتر به وقوع پیوست و کمیسیون بیمه زلزله خسارتی معادل پنج میلیارد دلار

1. NAPIER
2. Wellington
3. Inangahua
4. Canterbury

پرداخت نمود و تنها بعد از گذشت شش ماه در منطقه کریس چرچ در سال ۲۰۱۱ زلزله‌ای به بزرگی ۶٫۳ ریشتر رخ داد و این بار نیز خسارتی معادل ده میلیارد دلار پرداخت شد. در سال ۲۰۱۳ زلزله‌ای به بزرگی ۶٫۵ ریشتر منطقه کوک استریت^۱ را لرزاند و بیش از ۱۲۰۰۰ فقره خسارت به کمیسیون زلزله اعلام شد. همچنین در سال ۲۰۱۴ زلزله‌ای به بزرگی ۶٫۴ ریشتری خساراتی را در منطقه‌های واریرارایا، ولینگتون و ماناواتو ایجاد نمود و ۵۰۱۳ فقره خسارت اعلام شد. مردم نیوزلند نسبت به خطر زلزله آگاه هستند، لذا نفوذ بیمه در این کشور بالا است و این آگاهی عمومی مدیون آموزش ارائه شده از سوی کمیسیون زلزله در این کشور است.

در کشور نیوزلند با توجه به اجباری بودن پوشش زلزله در بیمه‌نامه‌های آتش‌سوزی، بخش اعظمی از افراد جامعه به طور اجباری این پوشش را خریداری می‌نمایند. در صورتی که در بسیاری از کشورهای ارائه دهنده این پوشش این امر صادق نیست. برای مثال تنها حدود ۱۰ درصد مالکان منازل مسکونی در ایالت کالیفرنیا بیمه‌نامه زلزله دارند در حالی که کالیفرنیا در منطقه زلزله‌خیزی واقع شده است. همچنین در کشور ژاپن تنها ۲۵ الی ۳۰ درصد از مالکان منازل مسکونی بیمه‌نامه زلزله خریداری نموده‌اند.

طی ۵ سال گذشته حق بیمه ناخالص تولیدی EQC به شرح زیر است:

جدول (۶) - حق بیمه ناخالص تولیدی EQC تا سپتامبر ۲۰۱۵ (دلار)

ردیف	سال	حق بیمه ناخالص تولیدی (میلیون دلار)	تعداد خسارت پرداختی	خسارت پرداختی (میلیون دلار)
۱	۲۰۱۱	۸۷,۷۶۶	۳۷۴,۷۱۴	۱,۱۷۷,۵۹۴
۲	۲۰۱۲	۱۰۷,۴۹۵	۹۴,۵۱۶	۲,۸۰۷,۲۴۶
۳	۲۰۱۳	۲۴۱,۶۷۴	۸,۵۲۱	۱,۷۸۷,۱۲۲
۴	۲۰۱۴	۲۷۴,۱۱۵	۲۳,۴۷۱	۱,۸۶۸,۳۹۹
۵	۲۰۱۵	۲۸۰,۷۵۳	۳۰,۰۵۳	۱,۲۸۲,۵۴۱

منبع: گزارش سالانه EQC سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵

شناسایی فاکتورهای ریسک تأثیرگذار بر خطر زلزله

طبق مطالعات صورت گرفته در کشورهای زلزله‌خیزی چون نیوزلند، ترکیه، ژاپن و ایالت کالیفرنیا که طرح منسجم و یکپارچه‌ای برای پوشش بیمه‌ای خطر زلزله دارند، اهم فاکتورهای ریسک به شرح زیر بوده است:

منطقه زلزله‌خیزی / جنس سازه / نوع سقف / نظم ساختمان / سن ساختمان / نوع خاک / کاربری ساختمان / تراکم ریسک / فصل و زمان وقوع زلزله / تعداد طبقات / نوع طراحی ساختمان / استاندارد طراحی / تاسیسات

پس از طراحی پرسشنامه ارزیابی تأثیر فاکتورهای ریسک بر اساس فاکتورهای فوق و تعریف زیرفاکتورهای آنها توسط کارشناسان طرح، پرسشنامه مذکور با هدف تعیین فاکتورهای ریسک اساسی تأثیرگذار بر خطر زلزله و قابلیت بکارگیری آنها در ایران، در اختیار نخبگان، کارشناسان و ارزیابان خسارت صنعت بیمه و اساتید و نخبگان پژوهشگاه بین‌المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله و اساتید و دانشجویان رشته زلزله و سازه از دانشگاه خواجه نصیرالدین و دانشگاه بهشتی قرار گرفت. به منظور تحلیل نتایج پرسشنامه از آزمون فریدمن استفاده شده است. میزان پایایی پرسشنامه نیز طبق آلفای کربناخ، ۷۵٪ شده است.

آزمون فریدمن

آزمون فریدمن که به آزمون تحلیل واریانس دو طرفه معروف است، همانند آزمون F می باشد و زمانی به کار می رود که مقیاس اندازه گیری حداقل در سطح سنجش ترتیبی باشد. این آزمون معین می کند که آیا احتمال دارد که k گروه نمونه مربوط به هم با توجه به میانگین رتبه ها از یک جامعه آماری انتخاب شده اند. (منصورفر، ۱۳۸۴)

$$\chi^2 = \frac{12}{NK(K+1)} \sum_{j=1}^K R_j^2 - 3N(K+1)$$

k تعداد ستون ها یا سوالات

N تعداد سطرها

R_j ام j حاصل جمع رتبه ها در ستون

در این حالت درجه آزادی عبارت از k است. (منصورفر، ۱۳۸۵)

در صورتی که مقدار آماره آزمون χ^2 دو از مقدار متناظر آن در سطح α در جدول بزرگتر باشد یا مقدار p -value از کوچکتر از α باشد، فرض H_0 مبنی بر عدم وجود اختلاف معنی دار بین گروه های نمونه پذیرفته نمی شود. نتایج حاصل از پرسشنامه فاکتورهای ریسک تأثیرگذار بر ریسک زلزله که توسط خبرگان صنعت تکمیل شده است به شرح جداول ۷ و ۸ می باشد:

جدول (۷) - رتبه بندی آزمون فریدمن

منطقه زلزله خیز	جنس سازه	طراحی ساختمان	سن ساختمان	استاندارد طراحی	تعداد طبقات	نوع سقف	نوع خاک	تراکم ریسک	تاسیسات	کاربری ساختمان	نظم ساختمان	فصل و زمان
۱۱.۵	۱۰.۸۵	۱۰.۳۲	۸.۱۵	۷.۶۸	۷.۲۱	۶.۸۵	۶.۶۵	۶.۴۱	۴.۷۱	۴.۰۶	۳.۵۳	۳.۰۹

جدول (۸) - آماره آزمون - فریدمن

۱۱۰,۳۶۳	آماره آزمون χ^2 - دو
۱۲	درجه آزادی
۰,۰۰	سطح معنی داری

با توجه به سطح معنی داری ۰.۰۵٪، فرض H_0 مبنی بر عدم وجود اختلاف معنی دار بین فاکتورهای ریسک مورد مطالعه پذیرفته نمی شود.

از این رو نظر خبرگان صنعت مبنی بر تأثیرگذار بودن تعدادی از فاکتورهای مورد مطالعه و عدم تأثیرگذاری سایر فاکتورها بوده است. همچنین در مورد برخی از فاکتورها که رتبه های پایین را کسب نموده اند، نظر برخی از خبرگان مبنی بر عدم تأثیرگذاری آنها بر خطر زلزله بوده است. با توجه به میانگین رتبه ها، مشخص است که کدام یک از فاکتورها بیشترین تأثیرگذاری را در ارزیابی ریسک زلزله خواهند داشت.

فرم پیشنهاد و شرایط عمومی بیمه نامه زلزله برای ساختمان های مسکونی

فرم پیشنهاد بیمه نامه تکمیلی زلزله ساختمان های مسکونی

پیشنهاد دهنده محترم: لطفاً به کلیه سوالات فرم پیشنهاد بیمه نامه پاسخ دقیق ارائه فرمائید.

تاریخ شروع و تاریخ پایان بیمه نامه

از ساعت ۲۴ روز تا ساعت ۲۴ روز که از یکسال کمتر نباشد.

مشخصات بیمه گر (مکاتبات بیمه گذار با هر یک از روش های ارتباطی جدول ذیل به منزله اطلاع بیمه گر از آن مکاتبات است)

مشخصات بیمه گر	شرکت بیمه:	کارگزار/ نماینده:	کد:
	نشانی:		
	کد پستی:	شماره تلفن:	ایمیل:
	تاریخ تنظیم پیشنهاد:	تاریخ شروع پوشش:	

مشخصات بیمه گذار (مکاتبات بیمه گر با هر یک از روش های ارتباطی جدول ذیل به منزله اطلاع بیمه گذار از آن مکاتبات است)

مشخصات بیمه گذار	نام:	نام خانوادگی:	کد ملی:
	تاریخ تولد:	شماره همراه:	شماره تلفن:
	نشانی:		
	کد پستی:	ایمیل:	

مشخصات مرتهن (مکاتبات بیمه گر با هر یک از روش های ارتباطی جدول ذیل به منزله اطلاع مرتهن از آن مکاتبات است)

مشخصات مرتهن	نام:	شماره تسهیلات:	حداکثر نفع (ریال):
	شماره تماس:	ایمیل:	
	نام:	شماره تسهیلات:	حداکثر نفع (ریال):
	شماره تماس:	ایمیل:	

مشخصات مورد بیمه

مشخصات مورد بیمه	نشانی:		
	کد پستی:	طبقه:	واحد:
	منطقه شهرداری:	تعداد طبقات کل ساختمان:	
	سال ساخت:	آیا ساختمان پایان کار دارد؟ ☐ خیر ☐ بله	
	اسکلت بنا:	فلزی ☐ بتنی ☐ چوبی ☐ آجری ☐ سایر ☐	
	نوع سقف:	دال بتنی ☐ کامپوزیت ☐ چوبی ☐ عرشه فولادی ☐ سایر ☐	
	سوخت مصرفی:	سیستم گاز شهری ☐ دیگر ☐	
	گرمایش:	موتورخانه ☐ پکیج دیواری ☐ پکیج زمینی ☐ سایر ☐	
	سرمایش:	کولر گازی ☐ کولر آبی ☐ چیلر ☐ سایر ☐	

نوع سکونت

نوع سکونت:	ارتباط حقوقی با مورد بیمه: مالک ☐ مستاجر ☐
	نوع ساختمان: آپارتمانی ☐ ویلایی ☐ پیش ساخته ☐

سوابق بیمه‌ای:

سوابق بیمه‌ای	آیا مورد بیمه قبلاً نزد شرکتی بیمه بوده است؟ ☐ خیر ☐ بله	
	نام شرکت:	شماره بیمه‌نامه:
	آیا مورد بیمه سوابق خسارت داشته است؟ ☐ بله ☐ خیر	
	نوع خسارت:	میزان خسارت:
	تاریخ خسارت:	

سوابق زلزله

سوابق زلزله	آیا خسارت به سازه ناشی از زلزله که تعمیر نشده باشد وجود دارد؟ ☐ بله ☐ خیر در صورت وجود خسارات تعمیر نشده، مورد بیمه برای پوشش زلزله واجد شرایط نیست. تذکر: بازدید از تمام اموال دارای خسارات غیرسازه‌ای ناشی از زلزله به منظور تایید بیمه‌پذیر بودن آنها، ضروری است.
-------------	--

پوشش واحد مسکونی و تاسیسات

پوشش واحد مسکونی	حد تعهد واحد مسکونی و تاسیسات: ریال
	فرانشیز: ☐ ۵٪ ☐ ۱۰٪ ☐ ۱۵٪ ☐ ۲۰٪ ☐ ۲۵٪ از حد تعهد واحد مسکونی و تاسیسات
	حد تعهد فرعی کفپوش: ریال
	حد تعهد فرعی تعمیرات اضطراری: ریال (حداکثر معادل ۵٪ حد تعهد واحد مسکونی و تاسیسات)
	حد تعهد فرعی زمین: ریال (حداکثر معادل ۲۰ میلیون ریال)
	حد تعهد فرعی ارتقا بهره‌وری انرژی: ریال (حداکثر معادل ۲۰ میلیون ریال)

پوشش اثاثیه و اموال شخصی

لیست ریزاقلام اثاثیه و اموال شخصی ضمیمه گردد.

پوشش اموال شخصی	حد تعهد پوشش اثاثیه و اموال شخصی: ریال
	فرانشیز: ☐ ۵٪ ☐ ۱۰٪ ☐ ۱۵٪ ☐ ۲۰٪ ☐ ۲۵٪ از حد تعهد پوشش اثاثیه و اموال شخصی
	تذکر: در صورتی که خسارت برای واحد مسکونی و تاسیسات بیش از مبلغ فرانشیز باشد، فرانشیز فوق برای این پوشش در نظر گرفته نمی‌شود. در غیر اینصورت، پرداخت خسارت تحت این پوشش بعد از کسر فرانشیز فوق قابل پرداخت خواهد بود.

پوشش عدم النفع

پوشش عدم النفع	حد تعهد هزینه‌های اضافی زندگی: ریال
	حد تعهد اجاره: ریال
	تذکر: هزینه‌های پرداختی برای هر یک از موارد فوق برای کوتاه‌ترین زمان منطقی برای تعمیر اموال تحت پوشش می‌باشد. خسارت ناشی از فسخ قرارداد اجاره تحت پوشش نمی‌باشد.

اینجانب به عنوان پیشنهاددهنده، با توجه به ماده ۱۲ قانون بیمه ذیل‌الذکر تایید می‌نمایم کلیه مطالب اعلام شده صحیح بوده و در صورت اطلاع از هرگونه تغییرات بلافاصله شرکت بیمه را در جریان امر قرار خواهم داد.
به موجب ماده ۱۲ قانون بیمه هرگاه بیمه‌گذار عمداً از اظهار مطالب خودداری کند یا عمداً اظهارات کاذب بنماید و مطالب اظهار نشده یا اظهارات کاذبه طوری باشد که موضع خطر را تغییر داده یا از اهمیت آن در نظر بیمه‌گر بکاهد، عقد

بیمه باطل خواهد بود، حتی اگر مراتب مذکور تأثیری در وقوع حادثه نداشته باشد. در این صورت نه فقط وجوهی که بیمه‌گذار پرداخته است قابل استرداد نیست، بلکه بیمه‌گر حق دارد اقساط بیمه را که تا آن تاریخ عقب افتاده است نیز از بیمه‌گذار مطالبه نماید.

مهر و امضا نماینده/ کارگزار

نام و امضا پیشنهاددهنده

شرایط عمومی بیمه‌نامه تکمیلی زلزله برای ساختمان‌های مسکونی

فصل اول: کلیات

ماده ۱- اساس قرارداد

این بیمه‌نامه براساس قانون بیمه مصوب اردیبهشت ماه سال ۱۳۱۶ و در راستای ماده ۳ قانون تاسیس صندوق بیمه همگانی حوادث طبیعی مصوب مهرماه سال ۱۳۹۵ و با استناد به پیشنهاد کتبی بیمه‌گذار (که جز لاینفک بیمه‌نامه می‌باشد) و سایر اظهارات کتبی بیمه‌گذار تنظیم گردیده است و مورد توافق طرفین می‌باشد. به موجب این بیمه‌نامه و با رعایت استثنائات، مقررات و شرایط مندرج در آن و یا مندرج در الحاقیه‌های مربوطه و همچنین در صورتی که بیمه‌گذار حق بیمه را در زمان مقرر پرداخت کرده باشد، پوشش‌های بیمه‌ای ارائه شده توسط این بیمه‌نامه فقط نسبت به و تابع عبارات بخش‌هایی است که فرم پیشنهاد برای آنها تکمیل شده و توسط بیمه‌گر امضا و تاریخ‌گذاری شده است.

ماده ۲- تعاریف و اصطلاحات

بیمه‌گر: شرکت بیمه‌ای است که مشخصات آن در بیمه‌نامه درج گردیده است و در ازای دریافت حق بیمه، جبران خسارت احتمالی را طبق شرایط مقرر در این بیمه‌نامه بر عهده می‌گیرد.

بیمه‌گذار: شخص حقیقی یا حقوقی مذکور در این بیمه‌نامه است که بیمه‌نامه را خریداری نموده و متعهد به پرداخت حق بیمه و انجام وظایف مربوطه می‌باشد.

تاسیسات: تمام خدمات و تجهیزات شهری برای برق، تلفن، گاز طبیعی یا سیلندر، مخازن یا لوله‌کشی‌های آب و سیستم فاضلاب که متعلق به واحد مسکونی یا در فاصله ۶۰ متری از واحد مسکونی باشند و متعلق به مالک واحد مسکونی باشد.

حد تعهد بیمه: حداکثر پرداختی است که برای خسارات تحت پوشش ناشی از رخداد لرزه‌ای در هر پوشش بیمه‌ای پرداخت می‌شود.

حد تعهد فرعی: حد تعهد برای بخش مشخصی از اموال است که سقف پوشش را در آن اموال محدود می‌کند. پرداخت خسارت برای اموال دارای حد تعهد فرعی، حد تعهد بیمه را به میزان پرداختی برای آن اموال کاهش می‌دهد.

ذینفع: هر شخص حقیقی یا حقوقی در این بیمه‌نامه اعم از بیمه‌گذار می‌باشد که در تمام یا قسمتی از موضوع بیمه نفع داشته باشد.

رخداد لرزه‌ای: یک یا تعدادی زلزله که در یک دوره ۳۶۰ ساعته واقع شود. رخداد لرزه‌ای با زلزله اولیه شروع می‌گردد، و در این بیمه‌نامه تمامی زلزله‌ها یا پس‌لرزه‌هایی که در ۳۶۰ ساعت اول بلافاصله بعد از زلزله اولیه واقع شوند به‌عنوان بخشی از همان رخداد لرزه‌ای در نظر گرفته می‌شوند.

زلزله: رخداد گسست ناشی از ارتعاش ایجاد شده به دلیل جابجایی پوسته داخلی زمین است که از طریق آزادسازی انرژی در ارتباط با فرایندهای تکتونیکی به وجود آمده است و شامل اثراتی چون لرزش زمین، روانگرایی و تشدید حرکت زمین می‌شود. درحالی‌که زمین‌لغزش به‌خودی‌خود زلزله نیست، خسارت به اموال تحت پوشش ناشی از زمین‌لغزش تحت پوشش است اگر زمین‌لغزش در نتیجه زلزله‌ای رخ داده باشد که در طول دوره بیمه‌نامه آغازگر رخداد لرزه‌ای باشد. سونامی یا فوران آتش‌فشان تحت پوشش این بیمه‌نامه نمی‌باشد.

محوطه مسکونی: فضای عمومی مشترکی است که مورد استفاده همگانی ساکنان واحدهای مسکونی قرار می‌گیرد و دیگران در صورت نداشتن مجوز، حق استفاده و حتی ورود به آن را ندارند.
 واحد مسکونی: ساختمان‌های مسکونی اعم از ویلایی و آپارتمان یا خانه‌های پیش‌ساخته در مکانی که در فرم پیشنهاد قید شده است. زمین زیربنا و اطراف واحد مسکونی تحت پوشش نمی‌باشد.
 هزینه جایگزینی:

الف- کمترین هزینه منطقی در زمان خسارت برای تعمیر یا جایگزینی اموال تحت پوشش آسیب‌دیده یا تخریب‌شده، بدون کسر استهلاک، ۱- در محل واحد مسکونی ۲- برای کاربری مشابه و ۳- با نوع و کیفیت مصالح مشابه.
 ب- در رابطه با اثاثیه و اموال شخصی و کفپوش ساختمان، هزینه بدون کسر استهلاک از ۱- اموال نوساز با اموال آسیب‌دیده؛ یا ۲- اگر عیناً همان اموال در دسترس نباشد، اموال نو با همان کیفیت و کاربری.

ماده ۳- موضوع بیمه

بیمه‌گر با بیمه‌گذار توافق می‌نماید که هرگاه در طول مدت اعتبار بیمه‌نامه تمام یا قسمتی از اموال مندرج در فرم پیشنهاد به علت رخداد لرزه‌ای دچار اتلاف یا خسارت فیزیکی شود که صریحاً در بیمه‌نامه مستثنی نشده باشد، به طوری که مستلزم تعمیر یا جایگزینی باشد، بیمه‌گر به انتخاب خود با پرداخت نقدی یا تعمیر یا جایگزینی مورد آسیب دیده، خسارت را در هر حادثه حداکثر تا میزانی که برای آن در بیمه‌نامه پیش‌بینی شده و در مجموع تا مبلغ بیمه مندرج در جدول بیمه‌نامه جبران خواهد نمود.

همچنین در صورتی‌که بیمه‌گذار درخواست پوشش خسارت عدم استفاده از واحد مسکونی ناشی از خسارت اموال تحت پوشش (پوشش عدم النفع) به علت رخداد لرزه‌ای را داشته باشد، بیمه‌گر موافقت می‌نماید اگر در طول مدت بیمه‌نامه، اموال بیمه شده تحت پوشش واحد مسکونی و تاسیسات یا اثاثیه و اموال شخصی خسارت یا صدمه‌ای ببینند که بعد از اعمال فرانشیز قابل جبران توسط بیمه‌گر باشد، آنگاه بیمه‌گر غرامت بیمه‌گذار را نسبت به از دست دادن نفع بیمه شده با رعایت کلیه استثنائات، مقررات و شرایط بیمه‌نامه حداکثر تا حد تعهد در نظر گرفته شده در هر بخش را پرداخت خواهد نمود.

ماده ۴- مدت بیمه‌نامه

مدت بیمه‌نامه از ساعت ۲۴ روزی که به عنوان تاریخ شروع در بیمه‌نامه قید گردیده است آغاز و در ساعت ۲۴ روز تاریخ انقضا بیمه‌نامه خاتمه می‌یابد مگر آنکه خلاف آن در بیمه‌نامه تصریح شده باشد.

ماده ۵- پرداخت حق بیمه

پوشش‌های بیمه‌ای تحت این بیمه‌نامه در قبال پرداخت حق بیمه توسط بیمه‌گذار و رعایت کلیه شرایط این بیمه‌نامه ارائه می‌شوند. اگر پرداخت حق بیمه به صورت قسطی باشد در صورت عدم پرداخت همه یا تعدادی از اقساط حق بیمه و بروز

خسارت، تعهد بیمه‌گر برای پرداخت خسارت، براساس نسبت حق بیمه پرداخت شده به مجموع حق بیمه‌ای که باید تا زمان بروز خسارت پرداخت می‌شد کاهش می‌یابد.

ماده ۶- اعتبار بیمه‌نامه

اعتبار بیمه‌نامه و تعهد بیمه‌گر از تاریخ شروع بیمه‌نامه به شرط پرداخت حق بیمه در سررسید مشخص آغاز می‌گردد مگر آنکه در تاریخ وصول حق بیمه، تاریخ شروع مؤخری کتباً مورد توافق قرار گیرد. در هر حال پایان مدت قرارداد در صورت نبودن شرط خلاف، تاریخ مندرج در بیمه‌نامه می‌باشد.

ماده ۷- اصل غرامت

بیمه‌گر خسارت را در هر حادثه تا میزانی که برای آن در جدول بیمه‌نامه پیش‌بینی شده و در مجموع تا حداکثر مبلغ مندرج در جدول بیمه‌نامه جبران خواهد نمود که این میزان در هیچ مورد از میزان زیان وارده به بیمه‌گذار نسبت به مورد بیمه در زمان وقوع خسارت تجاوز نمی‌نماید.

ماده ۸- اصل حسن نیت

بیمه‌گذار مکلف است با رعایت دقت و صداقت در پاسخ به پرسش‌های بیمه‌گر کلیه اطلاعات راجع به موضوع بیمه را در اختیار بیمه‌گر قرار دهد. اگر بیمه‌گذار در پاسخ به پرسش بیمه‌گر عمداً از اظهار مطلبی خودداری نماید و یا عمداً بر خلاف واقع اظهار بنماید، قرارداد بیمه باطل و بلااثر خواهد بود حتی اگر مطلبی که کتمان شده یا بر خلاف واقع اظهار شده، هیچگونه تأثیری در وقوع حادثه نداشته باشد.

فصل دوم: پوشش واحد مسکونی و تاسیسات

ماده ۹- خسارت و هزینه‌های تحت پوشش

در پوشش واحد مسکونی و تاسیسات، برای موارد زیر پوشش ارائه می‌شود:

الف- واحد مسکونی، به جز آن قسمت‌هایی از واحد مسکونی که در ماده ۱۴ (موارد بدون پوشش) قید شده است.

ب- خدمات و تجهیزات شهری برای برق، تلفن، گاز طبیعی یا سیلندر، مخازن یا لوله‌کشی‌های آب و سیستم فاضلاب که (۱) متعلق به واحد مسکونی بیمه‌گذار باشد و (۲) در خارج واحد مسکونی و حداکثر در فاصله ۶۰ متری از آن اما در محوطه مسکونی باشد و (۳) سکونت در واحد مسکونی را تحت تأثیر قرار دهد.

پ- هرگونه خسارت فیزیکی به اموال که در نتیجه مستقیم عملیات واحدهای امداد و نجات یا سایر افراد جهت کاهش خسارت و یا کاهش گسترش پیامدهای ناشی از رخداد لرزه‌ای ایجاد شود. اما خسارت‌هایی که به صورت قانونی از محل دیگری قابل پرداخت هستند، تحت پوشش نمی‌باشد.

ت- کفپوش واحد مسکونی

ث- هزینه منطقی برداشت ضایعات اموال آسیب‌دیده تحت پوشش.

ماده ۱۰- حد تعهد بیمه

الف- حد تعهد بیمه در بیمه‌نامه با عنوان حد تعهد پوشش واحد مسکونی و تاسیسات قید شده است و حداکثر پرداخت برای خسارات وارده به واحد مسکونی و تاسیسات ناشی از رخداد لرزه‌ای برابر حد تعهد قید شده در جدول بیمه‌نامه است. حد تعهد پوشش واحد مسکونی و تاسیسات نباید کمتر از حاصل ضرب مترائ زیربنا واحد مسکونی در حداقل مبلغ اعلام شده در جدول شماره ۱۰ مبحث دوم ساختمان صفحه ۷۵ برای سال شروع بیمه‌نامه باشد.

ب- حداکثر تعهد بیمه‌گر در طول مدت بیمه‌نامه برای هزینه برداشت ضایعات معادل ۰.۵٪ حد تعهد پوشش واحد مسکونی و تاسیسات و در هر حادثه، معادل ۰.۵٪ خسارت پرداختی می‌باشد.

پ- حداکثر تعهد بیمه‌گر در طول مدت بیمه‌نامه برای کفپوش واحد مسکونی، معادل سرمایه قید شده در جدول بیمه‌نامه می‌باشد.

ت- کاهش حد تعهد بیمه: حد تعهد بیمه پوشش واحد مسکونی و تاسیسات به ازای هر پرداخت خسارت برای واحد مسکونی و تاسیسات، برداشت ضایعات، کفپوش و پوشش‌های اضافی مندرج در ماده ۱۳ کاهش می‌یابد. بیمه‌گذار می‌تواند پس از تعمیر ساختمان با درخواست کتبی و اخذ موافقت بیمه‌گر و پرداخت حق بیمه اضافی، مبلغ حد تعهد را به سقف اولیه برگرداند. در صورتی که بیمه‌گذار هیچ اقدامی برای تعمیر یا جایگزینی خسارت‌های گذشته انجام نداده باشد، در این صورت با رخداد لرزه‌ای جدید بیمه‌گر تعهدی در قبال خسارت‌های وارده برای آن محل نخواهد داشت.

ث- حد تعهد سایر پوشش‌ها به صورت جداگانه تعیین می‌شوند و پرداخت خسارت تحت این پوشش حد تعهد سایر پوشش‌ها را کاهش نمی‌دهد.

ماده ۱۱- فرانشیز

فرانشیز به صورت درصدی از حد تعهد پوشش واحد مسکونی و تاسیسات تعیین می‌شود. با توجه به فرانشیز تعیین شده، بخشی از خسارت بر عهده بیمه‌گذار خواهد بود. غیر از مواردی که به صورت صریح در بیمه‌نامه قید شده باشد، خسارات بیش از مبلغ فرانشیز تا سقف تعهد بیمه‌نامه توسط بیمه‌گر پرداخت می‌شود. فرانشیز به ازای هر رخداد لرزه‌ای یک‌بار در نظر گرفته می‌شود. همچنین، در صورتی که خسارت برای واحد مسکونی و تاسیسات بیش از مبلغ فرانشیز باشد، فرانشیز جداگانه برای پوشش اثاثیه و اموال شخصی در نظر گرفته نمی‌شود. در غیر اینصورت، پرداخت خسارت تحت پوشش اثاثیه و اموال شخصی بعد از کسر فرانشیز تعیین شده در بیمه‌نامه قابل پرداخت خواهد بود.

در صورتی که بعد از زلزله تعمیرات اضطراری برای جلوگیری از خسارت بیشتر طبق شرایط ماده ۱۳ صورت پذیرد، این هزینه بدون توجه به اعمال فرانشیز تحت پوشش واحد مسکونی و تاسیسات، تا سقف پنج میلیون ریال به صورت کامل توسط بیمه‌گر پرداخت می‌گردد. هزینه مذکور تنها در صورت ارائه فاکتورهای معتبر مبنی بر انجام تعمیرات اضطراری از جانب بیمه‌گذار قابل پرداخت خواهد بود.

ماده ۱۲- پوشش عدم النفع

جبران هزینه‌های وقفه در استفاده (عدم النفع) در چارچوب شرایط پوشش واحد مسکونی و تاسیسات به عنوان یک پوشش اضافی در برابر پرداخت حق بیمه از جانب بیمه‌گذار و موافقت بیمه‌گر با توجه به تعاریف ذیل مورد تعهد بیمه‌گر قرار می‌گیرد. اگر حد تعهد بیمه برای پوشش عدم النفع در بیمه‌نامه قید شده باشد، متناسب با آن حد تعهد بیمه و تمامی شرایط و مقررات این بیمه‌نامه، پوشش‌های زیر بدون هیچ‌گونه فرانشیز ارائه می‌شوند.

الف- هزینه اضافی زندگی. اگر بخشی از واحد مسکونی که بیمه‌گذار در آن ساکن است برای زندگی نامناسب باشد و مجبور به تخلیه واحد مسکونی به علت (۱) آسیب به واحد مسکونی و تاسیسات تحت پوشش ناشی از رخداد لرزه‌ای در دوره بیمه‌نامه یا (۲) فرایند تعمیر آسیب‌ها به واحد مسکونی و تاسیسات تحت پوشش ناشی از رخداد لرزه‌ای در دوره بیمه‌نامه باشد، هزینه زندگی موقت در مکانی دیگر تحت پوشش است. هزینه زندگی برای کوتاه‌ترین زمان منطقی مورد نیاز برای تعمیر بخشی از واحد مسکونی که برای زندگی نامناسب است، پرداخت می‌شود.

ب- عدم النفع اجاره. اگر بخشی از واحد مسکونی که بیمه‌گذار به دیگران اجاره داده است به علت (۱) آسیب به واحد مسکونی و تاسیسات تحت پوشش ناشی از رخداد لرزه‌ای در دوره بیمه‌نامه یا (۲) فرایند تعمیر آسیب‌ها برای واحد مسکونی و تاسیسات تحت پوشش ناشی از رخداد لرزه‌ای در دوره بیمه‌نامه برای زندگی نامناسب باشد، ارزش اجاره منصفانه برای آن بخش از واحد مسکونی را که به دیگران اجاره داده شده پرداخت می‌شود و هرگونه منفعتی که به دلیل عدم امکان استفاده از واحد مسکونی متوقف شده است از آن کسر می‌گردد. ارزش اجاره منصفانه به معنای میانگین مبلغ اجاره بلافاصله قبل از زلزله در بازار اجاره برای واحدهای مسکونی مشابه با مورد تحت پوشش بیمه‌نامه می‌باشد. غرامت برای کوتاه‌ترین زمان منطقی مورد نیاز برای تعمیر بخش‌های اجاره‌ای از واحد مسکونی که برای زندگی نامناسب باشد پرداخت می‌شود. خسارت ناشی از فسخ قرارداد اجاره تحت پوشش نمی‌باشد.

پ- منع مقامات دولتی. اگر مقامات دولتی، بیمه‌گذار را از سکونت در واحد مسکونی به علت خسارت به محوطه مسکونی یا سایر محوطه‌ها ناشی از رخداد لرزه‌ای در دوره بیمه‌نامه منع کرده باشد، هزینه اضافی زندگی یا عدم النفع اجاره، به میزان حد تعهد پوشش عدم النفع تحت پوشش است.

(۱) دوره بیمه عدم النفع از زمان اطلاع حادثه توسط بیمه‌گذار به بیمه‌گر به صورت کتبی می‌باشد و بیمه‌گر هیچ تعهدی نسبت به پوشش عدم النفع در دوره قبل از اطلاع بیمه‌گذار نخواهد داشت. همچنین در صورتی که زمان عملیات بازسازی و تعمیر به علت تاخیر یا قصور از جانب بیمه‌گذار بیش از کوتاه‌ترین زمان منطقی برای انجام آن باشد، بیمه‌گر نسبت به مدت افزایش یافته هیچگونه تعهدی نخواهد داشت.

(۲) چنانچه تعمیر و بازسازی، نیاز به اخذ مجوز از مراجع و ارگان‌های خاص داشته باشد، بیمه‌گر هیچگونه تعهدی نسبت به مدت از دست رفته و هزینه‌های انجام گرفته نداشته و منشا محاسبه دوره عدم النفع پس از اخذ مجوزها خواهد بود.

(۳) بیمه‌گذار کلیه اسناد و مدارک و مستندات از جمله اسناد مالی مورد نیاز بیمه‌گر را جهت بررسی ارقام واقعی خسارت در اختیار بیمه‌گر قرار خواهد داد.

(۴) کوتاه‌ترین زمان منطقی مورد نیاز برای تعمیر، پس از بازدید از مورد بیمه خسارت‌دیده، به اطلاع بیمه‌گذار خواهد رسید.

(۵) مجموع تعهدات بیمه‌گر برای پوشش عدم النفع برای هر واحد مسکونی، به هیچ عنوان بیش از ۱۰۰ میلیون ریال نخواهد بود.

ماده ۱۳- پوشش‌های اضافی

پوشش‌هایی که در ادامه آمده است با رعایت کلیه مفاد و شرایط این بیمه‌نامه و ذیل پوشش واحد مسکونی و تاسیسات با دریافت حق بیمه اضافی ارائه می‌گردند. به جز سقف هزینه معادل پنج میلیون ریال در پوشش تعمیرات اضطراری، سایر پوشش‌ها با در نظرگیری شرایط اعمال فرانشیز در ماده ۱۱ قابل ارائه هستند.

الف- تعمیرات اضطراری. اگر خسارت ناشی از رخداد لرزه‌ای در دوره بیمه‌نامه به اموال تحت پوشش وارد آید و تدابیر و اقدامات اضطراری ضروری باشد، آن بخش از خسارت‌هایی را که بیمه‌گذار برای انجام اقدامات اضطراری منطقی و لازم متحمل می‌شود تحت پوشش است اگر (۱) از ایجاد آسیب‌های بیشتر برای اموال تحت پوشش جلوگیری نماید، (۲) در صورت قابل سکونت بودن واحد مسکونی، شیشه‌های شکسته را از واحد مسکونی خارج نماید و پنجره‌های شکسته تحت پوشش را تعمیر یا جایگزینی نماید. حد تعهد پوشش تعمیرات اضطراری، حداکثر ۰.۵٪ حد تعهد پوشش واحد مسکونی و

تاسیسات است. تدابیر و اقدامات اضطراری لازم و منطقی که بیمه‌گذار برای محافظت اموال تحت پوشش از خسارت بیشتر انجام می‌دهد وی را از مسئولیت‌های خود که در ماده ۳۵ درج شده است مبرا نمی‌کند.

ب- زمین. سقف تعهد ۲۰ میلیون ریال برای هزینه‌ها شامل هزینه‌های مهندسی، جایگزینی، بازسازی، پایدارسازی یا افزودن دستگاه‌ها و وسایل یا دیگر اقدامات بازگرداندن زمینی که متعلق به بیمه‌گذار است، و برای استحکام واحد مسکونی یا تاسیسات تحت پوشش ضروری است، پرداخت می‌شود در صورتی که نیاز به پایدارسازی ناشی از رخداد لرزه‌ای در دوره بیمه‌نامه باشد و پایدارسازی برای قابل سکونت کردن واحد مسکونی ضروری باشد.

پ- ارتقا بهره‌وری انرژی. اگر خسارت به اموال تحت پوشش واحد مسکونی و تاسیسات بیش از فرانشیز باشد، و بیمه‌گذار تعمیر یا جایگزینی خسارات تحت پوشش را با مصالح استاندارد از لحاظ بهره‌وری انرژی انجام داده باشد، آنگاه هزینه تعمیر یا جایگزینی با مصالح استاندارد از لحاظ بهره‌وری انرژی برای موارد (۱) و (۲) پرداخت می‌شود. این پوشش برای هزینه‌های مازادی در نظر گرفته می‌شود که برای تعمیر یا جایگزینی اموال با مصالح استاندارد در مقایسه با هزینه جایگزینی همان اموال با مصالح غیراستاندارد هزینه شده است. حد تعهد فرعی در این پوشش ۲۰ میلیون ریال است. حداکثر هزینه قابل پرداخت برای جایگزینی یا ارتقا هر بند تحت پوشش، ۲۰٪ هزینه جایگزینی مصالح غیراستاندارد برای آن مورد است.

(۱) ارتقا پنجره، در، سقف و عایق انرژی. در خسارت به واحد مسکونی، هزینه‌های منطقی برای جایگزینی مصالح آسیب‌دیده یا تخریب‌شده سقف یا عایق، هوابند، درب، پنجره، پنجره‌های سقفی با تجهیزات دارای کیفیت و کارایی کافی از نظر مبحث ۵ و مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان پرداخت می‌شود.

(۲) ارتقا تجهیزات لوله‌کشی. در خسارت به واحد مسکونی، هزینه‌های منطقی برای جایگزینی تجهیزات لوله‌کشی با تجهیزات باکیفیت از قبیل سنسور اتوماتیک شیر آب، کنترل‌کننده جریان شیر آب و سر دوش، توالت، و آب‌گرم‌کن موضعی، استفاده شده در تجهیزات لوله‌کشی پرداخت می‌شود؛ به شرطی که آن تجهیزات با الزامات مبحث ۵ و مبحث ۱۶ مقررات ملی ساختمان منطبق باشد.

ماده ۱۴- موارد بدون پوشش

موارد زیر تحت پوشش بیمه‌نامه در بخش واحد مسکونی و تاسیسات نمی‌باشند:

الف- زمین واحد مسکونی، به جز موارد ارائه‌شده در بند ب ماده ۱۳.

ب- به جز موارد ارائه‌شده در بند ب ماده ۱۳، هزینه (۱) پایدارسازی زمین؛ (۲) سازه‌ها، دستگاه‌ها یا ابزارهای پایدارسازی زمین؛ و (۳) اقدامات مهندسی پایدارسازی زمین.

پ- سایبان در و پنجره، روکش پاسیو، و سازه‌های آن‌ها.

ت- آنتن‌ها، دیش‌های ماهواره و هرگونه ملحقات به منظور ایمن نمودن آن‌ها.

ث- هرگونه نمای تزئینی یا هنری، شامل کارهای هنری؛ اقلامی مانند نقاشی‌های دیواری، یا شیشه‌های رنگ‌آمیزی شده، آینه، لوستر، کاشی‌کاری، مجسمه و پیکره، حکاکی، تزئینات، و نقش برجسته و نقوش برجسته حکاکی شده، و آبنما، آکواریوم، و سیستم‌های آن‌ها.

ج- نمای سنگ بیرونی.

چ- گچ‌کاری، اگر هزینه آن بیش از هزینه تعمیر یا جایگزینی آن با تیغه یا دیوار گچی شود.

ح- به جز آنچه تحت ماده ۹ ارائه شده است، هرگونه ساختمان در محوطه مسکونی به غیر از واحد مسکونی، شامل پارکینگ‌های مجزا، ساختمان‌های بیرونی و دیگر ساختمان‌ها.

خ- به جز آنچه تحت ماده ۹ ارائه شده است، سیستم‌های تامین آب بیرون از واحد مسکونی از قبیل سیستم‌های آبیاری، سیستم‌های اسپرینکلر و سیستم‌های تصفیه آب.

د- به جز آنچه تحت ماده ۹ ارائه شده است، ساختمان‌ها یا تجهیزات زیرزمینی خارج از واحد مسکونی از قبیل لوله‌ها، کابل‌ها، مخازن، زهکش‌ها، سیستم‌های تامین برق و سیستم‌های روشنایی.

ذ- به جز آنچه تحت ماده ۹ ارائه شده است، حصار، تیغه، پایه، دیوارهای پیرامونی شامل دیوارهای باربر.

ر- هرگونه هزینه اضافی تعمیر یا جایگزینی اموال تحت پوشش ناشی از اجرای هرگونه قانون، یا آیین‌نامه ساختمانی جدید که بر استفاده، ساخت، تعمیر یا تخریب ساختمان و دیگر سازه‌ها تأثیرگذار است.

ز- محوطه‌سازی، درختان، درختچه‌ها، چمن یا گیاهان حتی اگر به دلیل تعمیرات اموال تحت پوشش، آسیب دیده باشند.

ژ- استخرهای آب، سونا، جکوزی، شامل کاشی یا دیگر مصالح مرتبط با استخر، سونا، جکوزی برای واحد مسکونی.

ماده ۱۵- ارزیابی و پرداخت خسارت

الف- بیمه‌گر وظیفه ارزیابی تمامی خسارات بیمه‌گذار را بر عهده دارد، به این معنی که ارزیابان، مشاوران، پیمانکاران، مهندسان، یا دیگر متخصصان برای بازدید از اموال بیمه‌گذار تحت این بیمه‌نامه توسط بیمه‌گر انتخاب می‌شوند.

ب- ارزیابی و پرداخت خسارت در پوشش واحد مسکونی و تاسیسات در دو مرحله علی‌الحساب و قطعی به شرح زیر پرداخت خواهد شد.

(۱) در مرحله علی‌الحساب، خسارت برای پوشش واحد مسکونی و تاسیسات در ۱۵ روز پس از اعلام بیمه‌گذار از جانب بیمه‌گر در سه سطح کلی، نیمه کلی و جزئی صورت می‌گیرد:

(الف) خسارت کلی. منظور خسارت یا آسیب وارده به بخش‌های اصلی فونداسیون ساختمان است که معادل ۸۰ درصد یا بیشتر ارزش روز ساختمان می‌باشد، یا در صورتی که زمین محل مورد بیمه به دلیل وقوع زلزله سست شده باشد و امکان زندگی در آن به دلیل احتمال وقوع رانش زمین وجود نداشته باشد. در این مورد، خسارت علی‌الحساب تا سقف ۸۰ درصد ارزش روز مورد بیمه یا ۸۰ درصد سرمایه مورد بیمه تحت پوشش بیمه‌نامه هر کدام که کمتر باشد پرداخت خواهد شد.

(ب) خسارت نیمه کلی. منظور خسارت یا آسیب وارده به بخش‌های اصلی و فونداسیون ساختمان است که مبلغ آن بین حداقل ۵۰ درصد و حداکثر ۸۰ درصد ارزش روز ساختمان می‌باشد. در این مورد، خسارت تا سقف ۵۰ درصد ارزش روز مورد بیمه یا ۵۰ درصد سرمایه مورد بیمه هر کدام که کمتر باشد پرداخت خواهد شد.

(پ) خسارت جزئی. منظور خسارت یا آسیب وارده به بخش‌های اصلی و یا فونداسیون ساختمان است که مبلغ آن بین حداقل فرانشیز انتخابی و حداکثر ۵۰ درصد ارزش روز ساختمان باشد. در این مورد، خسارت تا سقف ۵ درصد ارزش روز مورد بیمه یا ۵ درصد سرمایه مورد بیمه هر کدام که کمتر باشد پرداخت خواهد شد.

(۲) در مرحله پرداخت خسارت قطعی، بیمه‌گر موظف است خسارت را پس از بازدید میدانی توسط کارشناس خود و دریافت مستندات لازم از بیمه‌گذار یا اعلام رای داور، هیات داوری دادگاه حداکثر تا یک هفته پرداخت نماید. در این مرحله میزان دقیق خسارت وارده به ساختمان تعیین می‌گردد. در مورد سطوح خسارت کلی یا نیمه کلی، ارزیاب خسارت، مهندس ساختمان باید باشد.

پ- قاعده نسبی (ماده ۱۰ قانون بیمه): در صورتی که در زمان وقوع خسارت، اموال مورد بیمه کمتر از ارزش واقعی بیمه شده باشند قوانین زیر اعمال می‌گردد:

(۱) در صورتی که خسارت کلی واقع شود؛ قاعده نسبی اعمال نمی‌شود.

(۲) در غیر اینصورت، حداکثر خسارت قابل پرداخت به نسبت سرمایه بیمه شده بر سرمایه‌ای که می‌بایست بیمه می‌شد پرداخت می‌شود.

ماده ۱۶- تسویه خسارت

الف- مسئولیت بیمه‌گر برای هر خسارت به اموال تحت پوشش واحد مسکونی و تاسیسات بیش از حداقل مبلغ موارد زیر نیست:

(۱) هزینه جایگزینی در زمان وقوع خسارت؛

(۲) اگر اموال آسیب‌دیده تعمیر یا جایگزین شده باشند، مبلغی که ضرورتاً برای تعمیر یا جایگزینی اموال آسیب‌دیده پرداخت شده است؛

(۳) حد تعهد بیمه یا هر حد تعهد فرعی قید شده در بیمه‌نامه.

ب- برای گچ‌کاری، بیش از هزینه تعمیر یا جایگزینی آن با تیغه یا دیوار گچی پرداخت نمی‌شود.

پ- شیشه‌های تحت پوشش با شیشه‌های دو جداره، جایگزین خواهند شد.

ماده ۱۷- استثنائات

هر خسارتی که به صورت مستقیم ناشی از زلزله‌ای به‌عنوان بخشی از رخداد لرزه‌ای در دوره بیمه‌نامه نبوده باشد تحت پوشش نمی‌باشد.

صرف نظر از محدودیت بالا، حتی خسارات به شرح زیر را که مستقیم یا غیرمستقیم به علت، یا در نتیجه زلزله واقع شده باشند، تحت پوشش نخواهند بود:

الف- خسارات ناشی از سیل، بارش (از جمله باران، برف، تگرگ، بوران)، آب‌های سطحی و آب زیرزمینی، چه به صورت طبیعی یا غیرطبیعی؛ امواج، سونامی، یا جزر و مد؛ شکست سد، بند، خاکریز، و یا دیواره دریا؛ سرریز آب از سازه‌های طبیعی یا انسان‌ساخت، یا نشت از هر یک از این موارد. بااین‌حال، اگر خسارت ناشی از آب به اموال تحت پوشش در نتیجه هر یک از موارد زیر که به طور مستقیم ناشی از زلزله‌ای باشند که در طول دوره بیمه‌نامه به‌عنوان بخشی از رخداد لرزه‌ای اتفاق افتاده باشد، استثنا نمی‌شود:

(۱) نشت آب از آب‌گرم‌کن، یخچال و فریزر و یا لوله‌های آب در واحد مسکونی؛

(۲) نشت آب از خطوط تامین آب شهری و یا دیگر منابع داخل یا خارج محوطه مسکونی یا نشت آب و فاضلاب از فاضلاب و یا زهکش داخل یا خارج محوطه مسکونی.

ب- مخاطرات هسته‌ای کنترل شده و یا کنترل نشده و یا هر عمل یا شرایطی که منجر به هر خطر هسته‌ای گردد.

پ- آلودگی آب‌های زیرزمینی، زمین، و اموال شخصی، شامل تمامی خسارات، آسیب، هزینه‌ها و مخارج که توسط آلودگی و یا آلاینده‌ها ایجاد می‌شود و هرگونه هزینه برای آزمایش، پایش، تمیز کردن، از بین بردن، مهار کردن، تصفیه کردن، رفع کردن، و یا خنثی کردن آلاینده‌ها است. واژه‌های "آلاینده" و "آلودگی" به معنی هر ماده جامد، مایع، گاز، یا محرک

حرارتی یا آلاینده، شامل دود، بخار، دوده، بخارات، اسیدها، بازها، مواد شیمیایی، آزیست، و زباله است. واژه "زباله" شامل مواد قابل بازیافت، بازسازی، و یا احیا است.

ت- حرکت زمین، نشست زمین، لغزش زمین، فرونشست، شستگی، یا غرق شدگی، بالا آمدن زمین مگر آنکه حرکت زمین، نشست زمین، لغزش زمین، فرونشست، شستگی، یا غرق شدگی، بالا آمدن زمین ناشی از موارد زیر باشد:

(۱) توسط زلزله‌ای که در دوره بیمه‌نامه به‌عنوان بخشی از رخداد لرزه‌ای ایجاد شده باشد و بدون آن اتفاق نمی‌افتاد؛ و

(۲) منجر به خسارات آشکاری گردد که تا یک سال بعد از زلزله منجر به خسارت گردد.

ث- هزینه‌ها برای تعمیر یا جایگزینی اموال خسارت‌دیده به علت قارچ‌زدگی یا اقدامات برای جلوگیری از گسترش، کاهش، حذف، دفع و یا زدودن قارچ‌ها. قارچ به معنای تمام انواع قارچ‌ها، و تمام هاگ‌ها و محصولات حاصل، از جمله مایکوتوکسین‌ها و حساسیت‌زا است، اما قارچ خوراکی کشت شده و یا دیگر قارچ‌های کشت شده برای مصرف انسانی را شامل نمی‌گردد.

ج- سرقت، خرابکاری، اقدامات عمدی که توسط بیمه‌گذار یا هر فردی به‌عنوان بیمه‌گذار با قصد ایجاد، تشدید یا افزایش یک خسارت شده باشند.

چ- انطباق ضروری با هرگونه قانون و مقررات، و یا دستورالعمل ساختمان مسکونی که در آن برای مواردی چون کاربری، ساخت‌وساز، تعمیر، و یا تخریب ساختمان یا دیگر سازه‌ها، قانون تدوین شده است.

ح- قطع برق، به معنی اشکال در دریافت انرژی الکتریکی به واحد مسکونی یا به محوطه مسکونی.

خ- غفلت بیمه‌گذار برای انجام اقدامات منطقی برای نجات و حفظ اموال تحت پوشش در زمان خسارات تحت پوشش و بعد از آن.

د- جنگ، اقدام تروریستی، شورش، اغتشاش، انقلاب، اقدامات شبه جنگ توسط نیروهای نظامی یا افراد نظامی یا هر شخصی، تخریب یا تشویش برای اهداف نظامی، و هر پیامد برای هر یک از این‌ها. استفاده از سلاح هسته‌ای که به نظر یک اقدام شبه جنگ آید حتی اگر تصادفی باشد.

فصل سوم: پوشش ائاثیه و اموال شخصی

ماده ۱۸- خسارت و هزینه‌های تحت پوشش

در پوشش ائاثیه و اموال شخصی، برای موارد زیر پوشش ارائه می‌شود:

الف- ائاثیه و اموال شخصی متعلق یا مورد استفاده بیمه‌گذار که در واحد مسکونی واقع هستند و اموالی که به صورت موقت به‌هردلیلی از ساختمان مورد بیمه خارج شده است. اما شامل مواردی که جهت خرید و فروش و برای اهداف تجاری در محل مورد بیمه قرار گرفته‌اند، نیست.

ب- با درخواست بیمه‌گذار، ائاثیه و اموال شخصی متعلق به دیگران درحالی‌که آن اموال بخشی از واحد مسکونی مورد استفاده توسط بیمه‌گذار است.

پ- هزینه منطقی که بیمه‌گذار برای برداشت ضایعات اموال شخصی تحت پوشش آسیب‌دیده از محوطه مسکونی متحمل می‌شود.

ماده ۱۹- حد تعهد بیمه

حد تعهد بیمه در بیمه‌نامه با عنوان حد تعهد پوشش اثاثیه و اموال شخصی قید شده است و حداکثر پرداخت برای خسارات وارد به اثاثیه و اموال شخصی ناشی از رخداد لرزه‌ای برابر حد تعهد قید شده در جدول بیمه‌نامه است. حد تعهد مذکور به ازای هر پرداخت خسارت برای اثاثیه و اموال شخصی، کاهش می‌یابد. حد تعهد سایر پوشش‌ها به صورت جداگانه تعیین می‌شوند و پرداخت خسارت تحت این پوشش حد تعهد سایر پوشش‌ها را کاهش نمی‌دهد. پرداخت خسارت برای اموال تحت تعهد فرعی مندرج در ماده ۲۱، حد تعهد را کاهش می‌دهد.

ماده ۲۰- فرانشیز

خسارت بیش از فرانشیز تعیین‌شده، پس از کسر سهم بیمه‌گذار پرداخت می‌شود. فرانشیز به ازای هر رخداد لرزه‌ای یکبار در نظر گرفته می‌شود. تنها در صورتی فرانشیز این پوشش قابل اعمال نخواهد بود که این پوشش همزمان با پوشش واحد مسکونی و تاسیسات خریداری شده باشد و خسارت برای واحد مسکونی و تاسیسات بیش از مبلغ فرانشیز باشد و در اینصورت فرانشیز جداگانه برای پوشش اثاثیه و اموال شخصی در نظر گرفته نمی‌شود.

ماده ۲۱- حدود تعهد فرعی

حدود تعهد بیمه که در ادامه آمده است، حدود تعهد فرعی از حد تعهد پوشش اثاثیه و اموال شخصی هستند و حد تعهد این پوشش را افزایش نمی‌دهند. حد تعهد فرعی در هر بند زیر، تجمیع حد تعهد بیمه برای تمامی خسارات در آن بند است. برای اموالی که در چند بند قرار می‌گیرند، کمترین حد تعهد فرعی به کار می‌رود.

الف- ده میلیون ریال در مجموع برای پول، اوراق بهادار، چک‌ها، چک‌های نقدی، چک‌های مسافرتی، چک بانکی، سکه‌ها، مدال‌ها، سند، مدارک بدهی، اسناد اعتباری، چک‌های غیر بانکی، نسخه‌های اصل، گذرنامه و بلیط.
ب- پنجاه میلیون ریال در مجموع برای کامپیوترها و سایر تجهیزات الکترونیکی پردازنده داده که می‌تواند اموال کسب‌وکار باشند یا نباشند. تجهیزاتی که امکان جایگزینی با اموال مشابه از نظر نوع و کیفیت در بازار را ندارند تحت پوشش نیستند.

پ- صد میلیون ریال در مجموع برای تمامی جواهرات، ساعت‌ها، پوست حیوانات و سنگ‌های قیمتی و باارزش و کلکسیون‌ها، حداکثر به مقدار سی میلیون ریال برای هر کالا به غیر از کلکسیون‌ها.

ماده ۲۲- پوشش عدم النفع

به ماده ۱۲، بند الف و بند پ و سایر مفاد و شرایط ذیل آن رجوع گردد.

ماده ۲۳- موارد بدون پوشش

موارد زیر تحت پوشش بیمه‌نامه در بخش اثاثیه و اموال شخصی نمی‌باشند:

الف- حیوانات خانگی، پرندگان، ماهی‌ها، دام یا حیوانات دیگر.
ب- وسایل نقلیه موتوری زمینی و قطعات و لوازم جانبی آنها و هرگونه تجهیزات الکترونیکی که برای استفاده توسط سیستم الکترونیکی وسایل نقلیه موتوری طراحی شده است. این استثنا برای وسایل نقلیه مورد استفاده معلولین که برای استفاده در جاده‌ها نیستند اعمال نمی‌گردد.

پ- هواپیما، شامل قطعات و تجهیزات آن

ت- آثار هنری، نقاشی‌ها، ترسیم‌ها، کنده‌کاری و قلم‌زنی، مجسمه‌سازی، عکس، صنایع دستی بافندگی، سفال، سرامیک، پرده و فرش دستباف

ث- اقلام شکستنی، شامل موارد زیر:

(۱) ظروف شیشه‌ای، کریستال، چینی، سرامیک، سفال، پورسلین که به عنوان وسایل روی میز و سرو غذا و نوشیدنی استفاده می‌شوند.

(۲) مجسمه، ظروف، گلدان، و سایر اقلام زینتی ساخته شده از بلور، سفال، سرامیک، چینی، شیشه، و یا سنگ مرمر.

ج- شناور و مبلمان و تجهیزات آن

چ- تریلرها

ح- درختان، درختچه‌ها، یا گیاهان یا محفظه آنها

خ- استخرها؛ سونا و جکوزی.

د- آنتن‌ها، دیش‌های ماهواره و وسایلی برای نگهداری و امنیت آنها.

ماده ۲۴- ارزیابی و پرداخت خسارت

الف- بیمه‌گر وظیفه ارزیابی تمامی خسارات بیمه‌گذار را بر عهده دارد، به این معنی که ارزیابان، مشاوران، پیمانکاران، مهندسان، یا دیگر متخصصان برای بازدید از اموال بیمه‌گذار تحت این بیمه‌نامه توسط بیمه‌گر انتخاب می‌شوند.

ب- ارزیابی و پرداخت خسارت در پوشش واحد اثاثیه و اموال شخصی براساس لیست ارائه شده از سوی بیمه‌گذار به بیمه‌گر صورت می‌گیرد.

پ- قاعده نسبی (ماده ۱۰ قانون بیمه): در صورتی که مالی به کمتر از قیمت واقعی بیمه شده باشد بیمه‌گر فقط به تناسب مبلغی که بیمه شده است مسئول خسارت خواهد بود.

ماده ۲۵- تسویه خسارت

الف- خسارات تحت پوشش اثاثیه و اموال شخصی براساس هزینه جایگزینی تسویه می‌شوند، تنها در مورد خسارات زیر، براساس ارزش نقدی واقعی تسویه می‌شوند:

(۱) اموالی که با توجه به ماهیت طبیعی خود قابل جایگزینی نیستند؛

(۲) اموالی که در شرایط خوب و مناسب نگهداری نشده‌اند؛ یا

(۳) اموالی که منسوخ شده‌اند، یا اموالی که برای کاربری مورد نظر قابل استفاده نیستند.

ب- مسئولیت بیمه‌گر برای خسارت به هرگونه اموال بیمه شده تحت پوشش اثاثیه و اموال شخصی، بیش از حداقل مقدار موارد زیر نمی‌باشد:

(۱) هزینه جایگزینی در زمان وقوع خسارت؛

(۲) مبلغی که ضرورتاً برای تعمیر یا جایگزینی اموال آسیب‌دیده پرداخت شده است؛ یا

(۳) حد تعهد بیمه یا هر حد تعهد فرعی قید شده

ماده ۲۶- استثنائات

فلزات قیمتی به هر شکل، جواهرات و مروارید، سنگ‌های قیمتی کار نشده به‌جز آنچه در ماده ۲۲ بند پ قید شده است، هرگونه اسناد و نسخ خطی به‌جز آنچه در ماده ۲۲ بند الف قید شده است، مسکوکات، پول، اوراق بهادار، اسناد، به‌جز

آنچه در ماده ۲۲ بند الف قید شده است، و همچنین جمع‌آوری مجدد اطلاعات و یا تنظیم دفاتر بازرگانی تحت این بیمه‌نامه پوشش ندارد مگر آنکه صراحتاً خلاف آن شرط شده باشد.

فصل چهارم: شرایط

ماده ۲۷- کتبی بودن اظهارات

پیشنهاد و اظهارنامه بیمه‌گذار و بیمه‌گر بایستی کتباً به آخرین نشانی اعلام شده ارسال گردد. ارسال ایمیل به آدرس الکترونیکی قید شده در فرم پیشنهاد به منزله کتبی بودن اظهارات از جانب طرفین لحاظ می‌گردد. شواهد ایمیل ارسالی به منظور اثبات انجام اطلاع‌رسانی، کافی است.

ماده ۲۸- کاهش ارزش مورد بیمه

در صورتی که بهای اموال بیمه شده به‌طور محسوس از ارزش مورد بیمه کمتر شود بیمه‌گذار موظف است موضوع را بدون تأخیر به اطلاع بیمه‌گر برساند.

ماده ۲۹- بیمه مضاعف

اگر تمام یا قسمتی از اموال بیمه‌شده موضوع این بیمه‌نامه به موجب بیمه‌نامه دیگری و برای همان خطر و مدت نزد بیمه‌گر دیگری بیمه شود، بیمه‌گذار ملزم است مراتب را بدون تأخیر و با ذکر نام بیمه‌گر جدید و مبلغ بیمه‌شده به اطلاع بیمه‌گر برساند. در اینصورت، بیمه‌گر صرفاً سهم خود را از خسارت یا آسیب تحت پوشش به نسبت حدود تعهد این بیمه‌نامه پرداخت می‌نماید. همچنین اگر بیمه‌نامه‌های دیگری موجود باشد که پوشش برای خسارات و آسیب‌های مشابه که بیمه‌گذار اعلام خسارت نموده است را ارائه می‌دهند، تنها مبلغ خسارت تحت پوشش مازاد بر مبلغ سایر بیمه‌نامه‌های قبلی و تا سقف حد تعهد بیمه‌ای پرداخت می‌شود.

ماده ۳۰- تشدید خطر

هرگاه در مدت بیمه تغییراتی در کیفیت، وضعیت و یا کاربری مورد بیمه داده شود که موجب تشدید خطر باشد بیمه‌گذار موظف است بدون تأخیر بیمه‌گر را از تغییرات حاصله آگاه سازد و نیز در صورتی که تغییرات نامبرده در اثر عمل بیمه‌گذار نبوده ولی بیمه‌گذار از آنها اطلاع داشته باشد ملزم است ظرف ده روز از تاریخ اطلاع بیمه‌گر را آگاه نماید. در صورت تشدید خطر قبل از وقوع خسارت بیمه‌گر می‌تواند حق بیمه اضافی متناسب با خطر را برای مدت باقیمانده مطالبه نموده یا اینکه قرارداد بیمه را ظرف ده روز از تاریخ اعلام بیمه‌گذار فسخ نماید. در صورتی که طرفین نتوانند در میزان حق-بیمه اضافی توافق نمایند از تاریخ اعلام عدم قبول بیمه‌گذار بیمه‌نامه منفسخ می‌گردد. در هر صورت بیمه‌گر حق دارد حق بیمه اضافی را از هنگام تشدید خطر تا زمان فسخ و یا انقضای مدت بیمه مطالبه نماید. در صورت تحقق خطر هرگاه مسلم شود در حین اجرای قرارداد بیمه‌گذار عوامل تشدید خطر را می‌دانسته و بیمه‌گر را مطلع نکرده است بیمه‌گر می‌تواند خسارت را به نسبت حق بیمه دریافتی و حق بیمه مشدد پرداخت کند.

ماده ۳۱- حقوق مرتهن

بیمه‌گر مکلف است حقوق قانونی مرتهن را در مورد اموال بیمه‌شده اعم از منقول و غیر منقول تا حدود حداکثر تعهد خود در پرداخت خسارت رعایت نماید. حقوق مرتهن نسبت به اموال بیمه شده مزبور باید به اطلاع بیمه‌گر رسیده باشد.

ماده ۳۲- تغییر مالکیت

در صورتی که مالکیت مورد بیمه به دیگری انتقال داده شود مراتب می‌بایستی در اسرع وقت به اطلاع بیمه‌گر برسد. در اینصورت انتقال حقوق و تعهدات ناشی از قرارداد بیمه به انتقال گیرنده منوط به موافقت کتبی شخص اخیر و بیمه‌گر می‌باشد. خسارت به نسبت میزان استحقاق به ذوی الحقوق اعم از ذینفع مندرج در بیمه‌نامه پرداخت می‌شود.

ماده ۳۳- فسخ بیمه‌نامه

الف- بیمه‌گذار می‌تواند از طریق درخواست کتبی و اعلان آن به بیمه‌گر درخواست فسخ بیمه‌نامه را داشته باشد. در اینصورت بیمه‌گر با در نظر گرفتن تعرفه کوتاه‌مدت، حق بیمه را محاسبه و مابه‌التفاوت دریافتی را به بیمه‌گذار مسترد می‌نماید. بیمه‌نامه‌هایی که به موجب قانون یا قرارداد به نفع ثالث صادر می‌شوند از مشمول این حکم مستثنی می‌باشد.

ب- در صورتی که فعالیت بیمه‌گر به هر دلیل متوقف شود و بیمه‌گذار درخواست فسخ بیمه‌نامه را داشته باشد، بیمه‌گر به صورت روزشمار حق بیمه را محاسبه و مابه‌التفاوت دریافتی را به بیمه‌گذار مسترد می‌نماید.

پ- بیمه‌گر ممکن است این بیمه‌نامه را به دلایل زیر یا هر علت دیگری که توسط قانون مجاز شمرده شده است، با اعلان کتبی به بیمه‌گذار فسخ نماید. اطلاع از فسخ بیمه‌نامه حداقل ۳۰ روز قبل از تاریخ فسخ، برای بیمه‌گذار ارسال می‌شود و یا به آدرس الکترونیکی قید شده در بیمه‌نامه به صورت الکترونیکی فرستاده می‌شود. شواهد ایمیل ارسالی به منظور اثبات انجام اطلاع‌رسانی، کافی است.

(۱) در صورت عدم پرداخت حق بیمه توسط بیمه‌گذار در موعد مقرر.

(۲) در صورت تشدید خطر و مطابق با شرایط مندرج در ماده ۳۰.

(۳) محکومیت بیمه‌گذار به جنایت که یکی از موارد ضروری آن، اقدام به افزایش مخاطره برای مورد بیمه باشد.

(۴) کشف تقلب یا ارائه گزارش نادرست توسط بیمه‌گذار یا نماینده بیمه‌گذار در زمان صدور بیمه‌نامه، یا در زمان

پیگیری خسارت تحت بیمه‌نامه؛

(۵) غفلت و قصور توسط بیمه‌گذار یا نماینده بیمه‌گذار که به‌طور قابل ملاحظه‌ای خطرات مورد بیمه را افزایش داده است.

ت- در زمان فسخ این بیمه‌نامه از جانب بیمه‌گر، باقیمانده حق بیمه پرداختی از تاریخ فسخ تا تاریخ انقضا، به صورت روزشمار محاسبه و بازپرداخت خواهد شد.

ث- در صورتی که موضوع بیمه به علت وقوع حادثی که تحت پوشش این بیمه‌نامه نیست از بین برود، بیمه‌نامه منفسخ می‌گردد. در اینصورت بیمه‌گر به صورت روزشمار حق بیمه را محاسبه و مابه‌التفاوت دریافتی را به بیمه‌گذار مسترد می‌نماید.

ج- در صورتی که ذینفع بیمه‌نامه شخص دیگری غیر از بیمه‌گذار باشد، فسخ بیمه‌نامه توسط بیمه‌گذار مستلزم کسب موافقت ذینفع می‌باشد. در صورت فسخ از طرف بیمه‌گر، مراتب باید علاوه بر بیمه‌گذار به طور کتبی به اطلاع ذینفع نیز رسانده شود.

چ- در صورتی که موضوع بیمه به علت وقوع خطر تحت پوشش دچار خسارت کلی بشود و بیمه‌گر تعهدات خود را ایفا نماید این بیمه‌نامه بدون برگشت حق بیمه منقضی می‌گردد.

ماده ۳۴- مواردی که بیمه‌گذار حقوق خود را از دست می‌دهد

در موارد زیر قرارداد بیمه باطل است و حق بیمه دریافتی قابل استرداد نمی‌باشد. در صورتی که قسمتی از حق بیمه وصول نشده و یا خسارتی پرداخت شده باشد بیمه‌گر محق در مطالبه آن خواهد بود.

الف- کتمان حقایق یا اظهارات خلاف واقع عمدی بیمه‌گذار در پیشنهاد بیمه به نحوی که منجر به کاهش اهمیت خطر در نظر بیمه‌گر شده باشد.

ب- بیمه نمودن اموال به میزانی بیش از ارزش واقعی با قصد تقلب.

پ- بیمه مضاعف مورد بیمه در مقابل همان خطر و مدت در نزد بیمه‌گر دیگر با قصد تقلب.

ت- مباشرت و یا مشارکت در ایجاد خسارت عمدی در موضوع بیمه توسط ذوی‌الحقوق اعم از بیمه‌گذار یا قائم مقام وی.

ماده ۳۵- وظایف بیمه‌گذار در صورت وقوع حادثه

در صورت وقوع حادثه اگر خسارتی برای اموال تحت پوشش رخ دهد، بیمه‌گذار باید وظایف زیر را انجام دهد:

الف- اطلاع کتبی به بیمه‌گر در اسرع وقت. حداکثر زمان اطلاع به بیمه‌گر پنج روز از زمان اطلاع وقوع حادثه می‌باشد.

ب- جلوگیری از خسارت بیشتر به اموال. انجام هرگونه تعمیر اضطراری که برای محافظت اموال از خسارت بیشتر لازم و منطقی است. نگهداری فاکتور تمام هزینه‌هایی که برای تعمیرات یا جایگزینی اموال تحت پوشش یا برای محافظت از اموال تحت پوشش از خسارت بیشتر، متحمل شده است.

پ- حداکثر ظرف ۱۰ روز از زمان اطلاع از وقوع حادثه بایستی کیفیت حادثه، فهرست اشیاء نجات داده شده، محل جدید آنها و مبالغ تقریبی خسارت را برای بیمه‌گر ارسال دارد. همچنین تمامی چک‌ها، رسیدها، و مدارک مرتبط که مبلغ بیمه‌گذار را تایید نماید نگهداری نماید.

ت- بدون اجازه بیمه‌گر در مورد بیمه تغییراتی ایجاد ننماید که تعیین علت حادثه یا ارزیابی خسارت را دچار اشکال نماید. مگر آنکه تغییرات در جهت تقلیل خسارت و یا رعایت منافع عمومی ضروری باشد.

ث- ضمن هرگونه همکاری که بیمه‌گر برای تعیین حدود تعهدات خود بدان نیاز دارد حداکثر تا ۱۵ روز بعد از اطلاع از وقوع حادثه فهرست اموال موجود در روز حادثه، فهرست اموال از بین رفته و آسیب دیده و در صورت درخواست بیمه‌گر بهای آنها بلافاصله قبلاً از تاریخ حادثه را در اختیار بیمه‌گر قرار دهد.

ماده ۳۶- اختیارات بیمه‌گر در مورد اموال خسارت دیده

بیمه‌گر میتواند اموال خسارت دیده و نجات داده شده را تصاحب، تعمیر و یا تعویض نماید.

که در اینصورت باید تمایل خود را کتبا و حداکثر ظرف ۳۰ روز پس از دریافت مدارک مذکور در ماده ۲۵ به بیمه‌گذار ابلاغ نماید. بهای اموال تصاحب شده براساس توافق و یا ارزیابی تعیین خواهد شد. تعمیر و یا تعویض اموال مورد بیمه خسارت دیده توسط بیمه‌گر میبایستی ظرف مدتی که عرفاً کمتر از آن مقدور نمی‌باشد انجام پذیرد.

ماده ۳۷- مهلت پرداخت خسارت

بیمه‌گر مکلف است حداکثر ظرف چهار هفته پس از دریافت کلیه اسناد و مدارک درخواستی از بیمه‌گذار که بتواند به وسیله آنها حدود دقیق مسئولیت خود و میزان خسارت وارده را تشخیص دهد، اقدام به تسویه و پرداخت خسارت در هر پوشش نماید.

ماده ۳۸- مواردی که موجب کاهش جبران خسارات می‌شود

هرگاه بیمه‌گذار به وظایف مندرج در ماده ۳۵ عمل ننموده باشد و در نتیجه میزان خسارت افزایش یافته و یا به حقوق بیمه‌گر خدشه وارد آید، بیمه‌گر می‌تواند خسارت را به نسبت درجه تقصیر ذوی‌الحقوق اعم از بیمه‌گذار یا قائم مقام وی کاهش دهد.

ماده ۳۹- حل اختلاف

در صورتی که مبلغ خسارت وارده مورد توافق نباشد، بیمه‌گر و بیمه‌گذار حق دارند درخواست تعیین میزان خسارت وارده را به وسیله هیئتی مرکب از سه نفر کارشناس به شرح زیر بنمایند:

الف- هر یک از طرفین یک نفر کارشناس انتخاب و کتباً به طرف دیگر معرفی می‌نمایند کارشناسان منتخب متفقاً نسبت به تعیین کارشناس سوم اقدام خواهند نمود. در صورتی که یکی از طرفین کارشناس منتخب خود را ظرف مدت ۲۰ روز بعد از دریافت تقاضای کتبی از طرف مقابل انتخاب ننماید و یا کارشناسان در تعیین کارشناس سوم ظرف مدت ۱۵ روز از تاریخ آخرین انتخاب و اعلام به توافق نرسند درخواست تعیین کارشناس یا کارشناسان تعیین نشده و به دادگاه ذیصلاح تقدیم خواهد شد.

ب- دو کارشناس به صورت جداگانه مبلغ خسارت تحت پوشش بیمه‌نامه را ارزیابی می‌کنند. اگر کارشناسان یک توافق کتبی به بیمه‌گر ارائه دهند، مبلغی که آن‌ها توافق کردند مبلغ خسارت تحت پوشش بیمه‌نامه خواهد بود. اگر آن‌ها به توافق نرسیدند، اختلاف خود را به داوری ارجاع می‌دهند. تصمیم نهایی بین دو نفر از سه ارزیاب خسارت، مبلغ خسارت تحت پوشش بیمه‌نامه می‌باشد.

پ- هر یک از طرفین حق الزحمه کارشناس منتخب خود را خواهد پرداخت و حق الزحمه کارشناس سوم بالمناصفه به عهده طرفین خواهد بود.

ماده ۴۰- مهلت اقامه دعوی

بیمه‌گر و بیمه‌گذار ضمن عقد خارج لازم شرط و توافق نمودند که کلیه دعوی ناشی از بیمه‌نامه را ظرف مدت دو سال از تاریخ بطلان، فسخ و یا انقضای مدت بیمه‌نامه و در صورت وقوع حادثه موضوع بیمه‌نامه از تاریخ وقوع حادثه مزبور علیه یکدیگر اقامه نمایند و هرگونه ادعای احتمالی پس انقضای دو سال یاد شده را از خود سلب و بلاعوض به طرف مقابل صلح نمودند. دعوی ناشی از این بیمه‌نامه پس از دو سال مذکور مشمول مرور زمان و غیرقابل استماع می‌باشد.

ماده ۴۱- اصل قائم مقامی

کلیه حقوق بیمه‌گذار علیه اشخاص ثالث به لحاظ تقصیر یا مسئولیت اشخاص مذکور در ایجاد حادثه تا میزان خسارت پرداخت شده توسط بیمه‌گر، به شخص اخیر منتقل می‌گردد. همسر و بستگان نسبی و یا سببی درجه اول بیمه‌گذار، کارگران بیمه‌گذار و ذینفعان بیمه‌نامه از لحاظ اجرای مقررات این ماده شخص ثالث تلقی نمی‌گردند مگر آنکه خسارت ناشی از عمد آنان باشد.

ماده ۴۲- بازیافت اموال

اگر بیمه‌گر یا بیمه‌گذار مالی را که بیمه‌گر برای آن تحت این بیمه‌نامه پرداخت داشته است را بازیافت نمایند، موظف به اطلاع‌رسانی به طرف دیگر هستند. به انتخاب بیمه‌گذار، اموال به او بازگردانده می‌شود یا توسط او نگهداری می‌شود یا جز اموال بیمه‌گر می‌گردد. اگر اموال بازیافت شده به بیمه‌گذار بازگردانده یا توسط او نگهداری گردد، خسارت پرداختی مبتنی بر مبلغ بازیافت شده، تعدیل می‌گردد.

ماده ۴۳- فوت بیمه‌گذار

اگر بیمه‌گذار در دوره بیمه‌نامه فوت نماید، با توجه به اموال بیمه‌شده تحت این بیمه‌نامه، نمایندگان قانونی و یا شخصی که توسط قانون، مالکیت اموال بیمه‌شده را بر عهده دارد به عنوان بیمه‌گذار تا تاریخ انقضا بیمه‌نامه در نظر گرفته می‌شود.

نتایج

دلایل بسیاری مبنی بر عدم علاقه مردم به خرید بیمه‌نامه زلزله وجود دارد. به طوری که هزینه بالا و ارائه پوشش بیمه‌ای محدود شده از اساسی‌ترین علت آن می‌باشد؛ و اگر هم اقدامی در جهت خرید بیمه زلزله صورت گیرد، از سوی افرادی است که در مناطق پرریسک قرار دارند که مشکل انتخاب نامساعد را برای بیمه‌گران ایجاد می‌نماید. علاوه بر این با توجه به فراوانی پایین و شدت بالای حوادث طبیعی، مردم عموماً زمانی ترغیب به خرید بیمه زلزله می‌شوند که خودشان تجربه‌ای از خسارت ناشی از آن داشته باشند. از دیگر دلایل عدم تمایل به خرید زلزله، عدم آگاهی مردم از آنچه در بیمه‌نامه‌ها تحت پوشش است و امید به حمایت دولت بعد از وقوع است. بنابراین، فرهنگ‌سازی بیمه‌ای، افزایش آگاهی مردم، ارائه بیمه‌نامه‌های مناسب و پراگیزه کمک‌کننده خواهد بود. به منظور ایجاد جذابیت و افزایش انگیزه در تقاضای بیمه‌نامه زلزله، رویکرد اصلی باید ارائه شرایط و پوشش‌های بیمه‌ای منحصر بفرد و جدید باشد. از این رو در این مقاله سعی شده است که طراحی فرم پیشنهاد و شرایط عمومی بیمه‌نامه زلزله در بخش مسکونی با هدف ارائه شرایط و پوشش‌های به روز منطبق بر مطالعات خارجی باشد. برنامه‌های بیمه‌ای در کشورهایی چون ژاپن، ترکیه، نیوزلند و ایالت کالیفرنیا که از برنامه‌های منسجم و یکپارچه بهره می‌برند مورد الگوبرداری قرار گرفته‌اند. به منظور شناسایی و ارزیابی میزان تأثیرگذاری فاکتورهای تأثیرگذار بر ریسک زلزله، پرسشنامه‌ای طراحی شده و در اختیار نخبگان، کارشناسان و ارزیابان خسارت صنعت بیمه و اساتید و نخبگان دانشگاهی قرار گرفته است. ارائه بیمه‌نامه مستقل زلزله یکی از عوامل تأثیرگذار بر افزایش تقاضا در ارائه پوشش بیمه‌ای برای خطر زلزله می‌باشد چرا که میزان تقاضا در خرید بیمه‌نامه آتش‌سوزی بصورت مستقیم در تقاضای این بیمه‌نامه موثر خواهد بود.

منابع

۱. جلالی لواسانی، ا.، مشایخی، ا.، ۱۳۸۸، ضرورت توجه به بیمه زلزله و نقش آن در مقاوم‌سازی سازه‌های شهری، تازه‌های جهان بیمه، شماره‌های ۱۳۰ و ۱۳۱، فروردین و اردیبهشت.
۲. منصورفر، کریم، ۱۳۸۴، روش‌های آماری، چاپ هفتم، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
۳. منصورفر، منصور، ۱۳۸۵، روش‌های پیشرفته آماری همراه با برنامه‌های کامپیوتری، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
4. Wilkinson, C., 2009, *The California Earthquake Authority*, Insurance Information Institute, www.iii.org.
5. *Annual Report to the Legislature and the California Insurance Commissioner on CEA Program Operations, Reporting Year 2015, 2016* [Pursuant to California Insurance Code section 10089.13, subdivision (a)], Date of Report: August 1, 2016.
6. General Insurance Association Japan, 2011, *Earthquake coverage: insurance policy overview*, <http://www.aon.com/denmark/aktuel/Japan-Earthquake-Memo.pdf>.
7. Annual Report, 2012-2016, Japan Earthquake Reinsurance Co.L.t.d, <http://www.nihonjishin.co.jp/>
8. Turkish Catastrophe Insurance Pool, 2016, [Http://www.Tcip.Gov.Tr/](http://www.Tcip.Gov.Tr/).
9. Earthquake Commission of New Zealand. www.eqc.govt.nz, 2016